

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ
ІХ СКЛИКАННЯ
П'ЯТНАДЦЯТА СЕСІЯ

БЮЛЕТЕНЬ №1

Частина одинадцята

Стенограма пленарного засідання
11 березня 2026 року

Київ 2026

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ
ІХ СКЛИКАННЯ

П'ЯТНАДЦЯТА СЕСІЯ

БЮЛЕТЕНЬ №1

Частина одинадцята

*Стенограма пленарного засідання
11 березня 2026 року*

Головне управління документального забезпечення
Апарату Верховної Ради України

ЗМІСТ

Засідання перше
(Середа, 11 березня 2026 року)

Частина одинадцята

Оголошення, заяви, повідомлення, пропозиції народних депутатів України	...5
Заява депутатської фракції політично партії «Європейська солідарність» та депутатської групи «Партія «За майбутнє»	...15
Голосування пропозиції про запрошення міністра освіти і науки Лісового О.В. на наступну частину триваючого пленарного засідання Верховної Ради України 12 березня 2026 року для надання інформації	...16
Проведення сигнального голосування для прогнозування результатів розгляду питань порядку денного	...17
Голосування пропозиції про надання доручення Комітету Верховної Ради України з питань Регламенту, депутатської етики та організації роботи Верховної Ради України щодо розгляду на засіданні комітету питання стосовно виконання народним депутатом України Куницьким О.О. депутатських повноважень	...17
Відхилення проекту Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про організації самоорганізації населення» щодо удосконалення порядку організації, діяльності та припинення органу самоорганізації населення»	...18
Заява депутатської фракції політично партії «Голос» та депутатської групи «Довіра»	...21
Прийняття рішення про зміну черговості розгляду питань порядку денного	...23, 30

Прийняття постанов Верховної Ради України:

«Про утворення Тимчасової слідчої комісії Верховної Ради України з питань розслідування можливих фактів порушення законодавства щодо використання коштів державного і місцевого бюджетів, спрямованих на підтримку внутрішньо переміщених осіб та осіб, які постраждали внаслідок збройної агресії російської федерації проти України»	...24
«Про Звернення Верховної Ради України до Ради міністрів Республіки Польща, урядів Литовської Республіки, Латвійської Республіки та Естонської Республіки щодо ініціювання повної заборони експортно-імпортних операцій для юридичних осіб (торгівлі та транзитного переміщення товарів) з російською федерацією та Республікою Білорусь»	...31
«Про утворення Тимчасової спеціальної комісії Верховної Ради України з питань збереження та розвитку академічної науки»	...36
Голосування пропозиції про зміну черговості розгляду питань порядку денного	...42
Виступ Голови Антимонопольного комітету України Кириленка П.О.	...43
Проведення сигнального голосування для прогнозування результатів розгляду питань порядку денного	...44
Виступ президента Бундестагу Федеративної Республіки Німеччини Юлії Кльокнер	...45
Проведення сигнального голосування для прогнозування результатів голосування щодо проекту Закону України «Про внесення зміни до частини другої статті 32 Цивільного кодексу України щодо вдосконалення порядку вчинення правочинів неповнолітньою особою»	...49

[Результати поіменного голосування](#)

ЗАСІДАННЯ ПЕРШЕ

*Зал засідань Верховної Ради України
11 березня 2026 року, 10 година 11 хвилин
(Після перерви)*

Веде засідання Перший заступник Голови Верховної Ради України **КОРНІЄНКО О.С.**

ГОЛОВУЮЧИЙ. Слава Україні!

Шановні колеги народні депутати, переходимо до роботи. Нагадую, що здійснюється пряма трансляція нашого засідання.

Відповідно до прийнятої нами Постанови «Про деякі питання організації роботи Верховної Ради України дев'ятого скликання в умовах дії воєнного стану» сьогодні ми продовжуємо наше пленарне засідання. У разі повітряної тривоги буде оголошено перерву в пленарному засіданні, і ми всі маємо перейти до безпечних місць відповідно до схеми укриття.

Шановні колеги, за парламентською традицією пропоную розпочати роботу з виконання Державного Гімну України.

(Лунає Державний Гімн України).

Шановні колеги, триває 1477-й день незламної боротьби України проти широкомасштабної збройної агресії Російської Федерації. Український народ щоденно доводить свою стійкість, мужність і єдність. На передовій і в тилу спільними зусиллями ми продовжуємо боротьбу за Україну і незалежність, територіальну цілісність, за право вільно жити на рідній землі, за право будувати мирне і гідне майбутнє. Ціна цієї боротьби надзвичайно висока. Наш обов'язок бути гідними цієї великої жертви. Тож схилимо голови і вшануємо хвилиною мовчання світлу пам'ять усіх українських захисників і захисниць, а також мирних жителів, зокрема дітей, чий життя були передчасно обірвані жорсткою російською агресією.

(Хвилина мовчання)

Шановні народні депутати, відповідно до статті 25 Регламенту Верховної Ради України, а також рішення Погоджувальної ради депутатських фракцій і груп сьогодні відводиться до 30 хвилин для виступів народних депутатів. Прошу народних депутатів записатися на виступи.

Наливайченко, фракція «Батьківщина».

Юлія Володимирівна Тимошенко. Будь ласка.

ТИМОШЕНКО Ю.В., член Комітету Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання

«Батьківщина»). Шановні колеги! Я хочу обговорити з вами питання, яке торкається щонайменше 8 мільйонів людей в Україні. Йдеться про пенсіонерів, які за законом України мають отримувати пенсію не меншу за мінімальний прожитковий рівень, розрахований за методологією, затвердженою урядом.

Ви знаєте, що з 1 березня їм наче кістку кинули 12 відсотків індексації. Тим, які мають неймовірно великі пенсії (це такі особливі люди), щось, безумовно, додалося, а пенсіонери, яким продовжують платити менше 3 тисяч гривень – 2 тисячі 900 гривень, отримали просто копійки – до 100 гривень. Скажіть, будь ласка, хто дав право порушувати закон і виплачувати людям пенсійного віку не нормальну пенсію (хоча б у розмірі мінімального прожиткового рівня – 6 тисяч 400 гривень), а те, на що людина вижити не може? Скажіть, будь ласка, хто дав право порушити закон? Ви знаєте, що на сьогодні в Україні 90 відсотків пенсіонерів отримують менше мінімального прожиткового рівня, а це означає нижче фізіологічної межі виживання. Це 90 відсотків людей, для яких держава створила умови для геноциду, майже 9 мільйонів пенсіонерів. Скажіть, будь ласка, хто дав на це право?

Чому нині за корупційними схемами 50 відсотків видатків з бюджету відмивається за всіма напрямками? Національний банк забирає чистих доходів бюджету 175 мільярдів гривень, щоб потім через корупційні схеми роздавати комерційним банкам. Чому ми бачимо нині видатки на національний кешбек, на всякі дурниці, які під час війни неможливі, а 9 мільйонів пенсіонерів, які будували країну, отримують менше мінімального прожиткового рівня? Їх просто прирекли на вимирання.

Що робитиме наша команда? Ми негайно вносимо зміни до бюджету. Ми починаємо всенародний збір підписів на петицію, звернення до Президента і будемо наполягати на справедливості.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Васильєв. Фракція «Слуга народу».

ВАСИЛЬЄВ І.С., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування (одномандатний виборчий округ № 158, Сумська область, політична партія «Слуга народу»). Прошу передати слово Арсенію Пушкаренку.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Арсеній Пушкаренко.

ПУШКАРЕНКО А.М., заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань зовнішньої політики та міжпарламентського співробітництва (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Житомирщина Дякую, Олександр Сергійовичу. Шановні колеги! Дорогі українці! Ви пам'ятаєте, як ми приймали бюджет 2026 року наприкінці минулого року. Основним питанням, яке виникло

між нами та урядом щодо підтримки державного бюджету в цій залі навіть в умовах воєнного стану стало саме підвищення заробітної плати освітянам. Маємо чесно сказати: якщо ми розраховуємо на відбудову країни, то саме якісна освіта має стати фундаментом майбутнього нашої держави.

Шановні народні депутати, я хочу подякувати кожному в цій залі, адже знаю, що в різних куточках України ви спілкуєтеся з освітянами. Питання заробітної плати стоїть не просто гостро, а є фактично основним, як і збереження фахівців у галузі освіти та залучення молодих спеціалістів. Звичайно, нам вдалося за ці роки, дійсно, належним чином вирівняти і підвищити до конкурентної заробітну плату медичних працівників. На сьогодні зроблено перший крок із підвищення заробітної плати в соціальній сфері. Саме у сфері освіти ми роками мали критичну ситуацію. Завдяки нашому спільному рішення, принциповій позиції нам вдалося з 1 січня підвищити заробітну плату освітянам на 30 відсотків. Це ж не просто професія, це, дійсно, покликання. Зустрічаючись днями на Житомирщині з освітянами в Баранівській, Дубрівській, Ярунській, Брониківській громадах, я почув від них, що за два місяці 2026 року заробітні плати зросли.

Важливо, що ми змогли охопити не лише освітян, а й сферу дошкільної освіти – вихователів дитячих садочків, працівників позашкілля, яке фактично всі ці роки є поза державною субвенцією на отримання заробітної плати, яку надає держава органам місцевого самоврядування. Завдячуючи принциповій позиції органів місцевого самоврядування вихователі дитячих садочків, працівники позашкілля з 1 січня також мають 30 відсотків до заробітної плати. Так, це ще не конкурентні зарплати, але це перший фундаментальний крок.

Дякую. Слава Україні!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Фракція «Європейська солідарність», Михайло Бондар. Будь ласка.

БОНДАР М.Л., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань енергетики та житлово-комунальних послуг (одномандатний виборчий округ № 119, Львівська область, політична партія «Європейська солідарність»). Дякую. Фракція «Європейська солідарність». Шановні колеги, десь місяць тому я розіслав усім фракціям та групам лист про створення Тимчасової слідчої комісії з питань протидії контрабанді та контрафакту. Буквально вчора я зареєстрував проект постанови [№ 15071](#) про створення цієї тимчасової слідчої комісії.

Ви знаєте, що наше військо, армія фінансується фактично лише із власних надходжень до бюджету. Через великий рівень контрабанди і контрафакту лише за 2025 рік 105-120 мільярдів не надійшло до бюджету України. На жаль, не всі фракції та групи надати своїх кандидатів до цієї ТСК. Шановні лідери фракцій і груп, звертаюся до вас з проханням надати своїх кандидатів, щоб ця ТСК запрацювала. Повірте мені, що інтересу, наприклад, очолити схеми, немає. Ви

знаєте мене як учасника Революції Гідності, учасника бойових дій. Повірте мені, контроль роботи цієї ТСК з боку моїх побратимів і посестер буде дуже великий. Вважаю, що спільними зусиллями нам, справді, вдасться якщо не подолати контрабанду, контрафакт, то суттєво зменшити. Це був би дуже хороший знак і надходження до бюджету.

Немає наразі галузі, що не страждає від контрабанди та контрафакту. Сигарети, алкоголь, побутова техніка, ввезення автомобілів, квіти – будь-яка галузь, яку не візьмете, має із цим проблеми. А найбільше, повторюю, з цим має проблему бюджет, наші військові. Щоразу ви чуєте, що є потреба у техніці, боєприпасах, дронах – у всьому, що так чи інакше потрібно на фронті.

Учора відбулося засідання ТСК щодо можливих зловживань в оборонці. На закупівлі безпілотників – зловживань на 19 мільярдів. Суми кричущі. Крадуть скрізь, у тому числі на митниці, і всередині держави на випуску цього контрафакту.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Фракція «Європейська солідарність», Іонова.
Гончаренко? Олексій Олексійович Гончаренко.

ГОНЧАРЕНКО О.О., член Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (одномандатний виборчий округ № 137, Одеська область, самовисуванець). Шановні колеги, я хочу подякувати всім, хто вчора проголосував за те, щоб викликати до Верховної Ради Голову Антимонопольного комітету України. Сьогодні пан Кириленко має бути тут і з трибуни звітувати перед нами, а найголовніше, перед нашими виборцями, українським народом про те, що робить Антимонопольний комітет, щоб зупинити можливий зговір на ринку нафтопродуктів, який ми всі побачили, коли раптово, в одну ніч після початку війни на Близькому Сході, ментально почали зростати ціни на пальне. Очевидно, що цей бензин і дизель ще не міг бути вироблений із тієї нафти, що подорожчала. Це відбулося таким стрибком, мільйони українців заплатили за це зі своїх кишень.

Сьогодні дуже важливо, щоб Антимонопольний комітет, по-перше, сказав, що зроблено, які розслідування ведуться, щоб повернути ці гроші у вигляді штрафів у державний бюджет, бо Антимонопольний комітет має унікальні можливості отримувати штрафи, і по-друге, щоб це стало уроком, що такого ніколи не можна робити. Нарешті ми можемо навчити наших трейдерів нафтопродуктів раз і назавжди, що не можна використовувати кожен ситуацію лише для того, щоб додатково нажитися на українцях. Це треба показати, продемонструвати. Я дуже сподіваюся, що сьогодні голова Антимонопольного комітету буде дуже конкретним, буде говорити конкретно про конкретні речі: що він зробив, що планує зробити, щоб виправити ситуацію і щоб подібне ніколи не повторилося у майбутньому. Це перше.

Друге. Колеги, яку тему я хочу порушити, що нам усім треба вирішити? Ми щойно дізналися, що наш колега Куницький, депутат від фракції «Слуга

народу» не просто зник, він живе собі спокійно в Канаді. У той час як його виборці в Харкові, яких щодня обстрілюють, пережили надважку зиму, так само, як і всі українці, Куницький знаходиться в Канаді. Не в Харкові, не в Києві – в Канаді. Він уже півтора року там живе.

Ну, ми не можемо далі робити вигляд, що, типу, все нормально, людина втекла і добре. Він має бути виключений із фракції, з Комітету з питань правоохоронної діяльності! Ну, це божевілля! Що він там робить? Завтра вас спитають: що у вас там відбувається? Чому в той час, як люди борються за своє виживання, Україна бореться за своє виживання на межі, народний депутат спокійно собі виїхав і живе в Канаді, і ще й декларує це? Ну, треба зупинити цей канадський сором!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Фракція «Слуга народу», Бабій.

БАБІЙ Р.В., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань правової політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Прошу передати слово Разумкову Дмитру Олександровичу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дмитро Олександрович Разумков. Будь ласка.

РАЗУМКОВ Д.О., народний депутат України (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Ну, що? Я вас вітаю, дизельне пальне вже по 80 гривень. Я думаю, що, на жаль, це не кінець. Сьогодні, справді, буде Голова Антимонопольного комітету. Треба почути його позицію, тому що дні спливають, але немає розуміння, чи це питання до паливних компаній, чи це ринок. Ми теж маємо це розуміти. Питання не в тому, буде він сьогодні чи не буде, дасть нормальну відповідь чи, як більшість чиновників, розповідатиме з трибуни Верховної Ради про космічні кораблі, які борознять простори великого театру. Питання в іншому. Станом на сьогодні фактично тиждень влада не зробила нічого, щоб врегулювати ситуацію. З кожним днем люди платять все більше.

Хочу нагадати, що в нас триває посівна. Майбутній врожай можна буде викидати, тому що на нього не буде ціни, собівартість зростатиме колосально. Нагадаю, хто на сьогодні ключовий споживач пального в країні, якщо хтось у цій залі, на Банковій чи в міністерствах, можливо, не знає. Це Збройні Сили України. Коли вам казали: не підвищуйте акцизи, повертайте ПДВ, ви розповідали, що це ні на що жодним чином не вплине. Скажіть, будь ласка, в бюджеті закладені кошти на забезпечення армії паливом? Чи завтра знову будемо ходити і робити вигляд, що все нормально, грошей немає, але ви тримайтеся? Чи знову розповідатимуть, що треба підвищувати податки для малого, середнього бізнесу, для всіх інших, так само, як учора.

Дякую колегам, які не проголосували за те, щоб закласти першу міну для остаточного руйнування малого бізнесу в Україні. Це саме той малий бізнес, який усю зиму працював на пальному. Сьогодні ви просто сидите і дивитесь, а що ж буде з пальним завтра. Чому досі не зібрали великі компанії? Чому уряд не провів нараду, не зібрав свої координаційні штаби, їх там до чортової матері, і не обговорили яка має бути максимальна маржа? Чому не обговорили, що відбуватиметься з авансовими внесками з податків, які вимивають у них кошти? Чому уряд не прозвітував, що з нашими паливними сховищами, які росіяни розбомбили повністю? Так само захистили, як і Трипільську ТЕС і всіх інших? Чи це нормально, що їх немає? Немає сховищ – немає запасів палива для армії та для людей. Чому не обговорили і не вирішили питання податків, підвищених у 2025 році? Наслідки ми так само бачимо на стелі? Це все відтоді, як ви голосували за ці податки, і за бюджет, який на сьогодні – просто папірці.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Касай, фракція «Слуга народу».

Гетманцев? Будь ласка.

ГЕТМАНЦЕВ Д.О., голова Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Шановні друзі, аби робота Верховної Ради стала врешті ефективною, ми маємо дотримуватися одного дуже важливого принципу: чути людей. Безперечно, найбільшим запитом на сьогодні є мир. Не треба зважати на жодні маніпулятивні соціологічні дослідження, щоб це зрозуміти. Просто поговоріть з людьми.

Ми маємо довіру і надію на нашу команду перемовників. Сподіваємося, що перемовини відновляться і успішно завершаться. Не менш важливим запитом суспільства на сьогодні є справедливість – справедливість у різних вимірах. Насамперед це, безперечно, справедливість мобілізації. Міністр внутрішніх справ сказав з цієї трибуни, що символом віп-ухилянтів є людина, яка ховалася від призову на Національному військовому меморіальному кладовищі, а тепер вона вільна, бо поговорила з ТЦК. Це ганьба. Так не може бути. Різні пропагандисти війни, які вчать людей, як помирати за Батьківщину, самі сидять на віп-бронях. Це Золкін, власники анонімних телеграм-каналів, якими вже займається наша ТСК. Так не може бути, бо це підриває справедливість, а справедливість лежить в основі нашої боротьби, нашої єдності.

Питання також щодо соціальної справедливості. Не можна заробляти гроші на підвищенні цін на пальне під час війни. Спекулятивні дії – це несправедливо і неправильно, вони мають отримати відповідну оцінку. Не можна позбавляти дітей ВПО, дітей-переселенців виплат у розмірі 3 тисяч гривень. Ці виплати треба повернути, так буде справедливо. Не повинні діти з інвалідністю отримувати жалюгідні гроші на своє утримання, а люди

з інвалідністю з дитинства, вже дорослі, віком 30 років, – пенсію в розмірі 5 тисяч гривень. На неї неможливо прожити.

Водночас величезні мережі, такі, як «Ябло», «Маркетопт» працюють, ухиляючись від сплати податку на додану вартість. Це неможливо, несправедливо. І те, що Бюро економічної безпеки цього не бачить, це ганьба. Ганьба, що скоро рік, як ми не можемо внести на розгляд Верховної Ради законопроект про скасування кланових пенсій. Друзі, скоро буде рік, як ми не можемо скасувати кланові прокурорські пенсії. Це ганьба! Ганьба для всіх нас!

Якщо ми не почнемо слухати людей, не забезпечимо для них справедливість, це буде катастрофа для країни і всіх нас.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Княжицький, «Європейська солідарність».

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики (одномандатний виборчий округ № 116, Львівська область, політична партія «Європейська солідарність»). Шановні колеги! Ми всі спостерігали як угорський парламент проголосував антиукраїнську резолюцію, намагаючись заблокувати наш європейський курс і взагалі підтримку України. Українські та світові медіа пишуть про заклики спікера чеського парламенту, який вимагає фактично обмежити поставки будь-якої продукції та блокувати рух людей між Чехією і Україною. Ми бачимо, що відбувається у Словаччині. Усе частіше в українських медіа з'являються статті про те, що з боку Білорусі загроза нікуди не зникла і може поновитися в будь-який момент. На тлі того, що відбувається у світі, на тлі іранської війни говорити про те, що мирні перемовини матимуть швидкий успіх (чого мені особисто і кожному з нас надзвичайно хочеться), занадто оптимістично. Навпаки, ми заходимо в період поглиблення воїн, коли жодні міжнародні закони не діють уже не лише в нас, а й у цілому світі. Терористи обстрілюють країни не лише ті, які їх атакують, а й сусідні, як це відбувається на Близькому Сході.

Що мала б робити українська держава? Українська держава мала б працювати із суспільством інформаційно, розповідаючи про нас. Подивіться на Польщу, там нині проукраїнська демократична коаліція. А що буде через два роки? Уявіть собі, що в Польщі до влади прийдуть антиукраїнські сили, а сценарій такий абсолютно можливий. Тоді ми опинимося в оточенні ворогів і наше існування буде під дуже великим питанням. Відповідальність кожного з нас – завадити цьому, пояснюючи братнім народам, друзям, тим, хто нас підтримує в Польщі, Угорщині, Чехії, Словаччині, Білорусі, що треба боротися проти ультраправих авторитарних режимів, проти антиукраїнських і антиєвропейських сил, які прийшли або рвуться до влади, нам самим боротися звідси. На це має бути заточена наша інформаційна машина. Але ні, наша Служба безпеки, яка має безліч героїчних подвигів, тримає під своїм дахом так звані телеграм-канали, які створені нібито для боротьби з опозицією. Друзі, чим

ви займаєтеся? Яка боротьба з опозицією? Де у нас вибори? Нас знищать усіх разом, і владу, і опозицію. Але ні, вони борються з опозицією і за гроші розміщують сюжети про жахливу «бусифікацію», зриваючи українську монополізацію під дахом СБУ і часом ГУР. Давайте об'єднаємося, подивимося нагору, щоб зупинити ту навалу, яка нас атакує.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Фракція «Слуга народу», Ковальчук.
Максим Миколайович Ткаченко. Будь ласка.

ТКАЧЕНКО М.М., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань прав людини, деокупації та реінтеграції тимчасово окупованих територій України, національних меншин і міжнаціональних відносин (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Шановні колеги! Хочу поговорити про роботу тимчасових слідчих комісій. Дякую колегам з різних фракцій та груп, які входили до складу Тимчасової слідчої комісії з питань культури і спорту, туризму, культурної спадщини, яку я очолював протягом року. Дякую колегам Вельможному, Войцехівському, Юрченку, Величковичу, Мазурашу, Прощуку, Ташевій, Санченку, Стернійчуку, Потураєву, Кравчуку і Крульку.

Учора один з колег критикував з цієї трибуни засідання нашої комісії в місті Каневі. Хочу зазначити, що ми були в Каневі 9 березня, у день народження легендарного Кобзаря Тараса Григоровича Шевченка. Ми порушували там питання недобудови, яка стоїть у центрі міста ще з радянських часів. У 2021 році вона потрапила до програми «Велике будівництво», наша держава витратила на неї майже 170 мільйонів гривень. Залишається відкрити цю недобудову, яка називається «Шевченко НУВ», у якому може бути і простір для ветеранів, і хаб для внутрішньо переміщених осіб, і драматичний театр, і школа мистецтв для дітей, які навчаються в церквах Канева, і багато іншого.

Шановні колеги, якщо ви чогось не розумієте, не виходьте на трибуну і не критикуйте роботу комісії, до складу якої протягом року входили представники майже всіх депутатських фракцій та груп. Результатом цієї роботи є витяг з протоколу засідання Кабінету Міністрів, на якому пані Юлія Свириденко разом з Міністерством культури почули нас і надали сім днів Міністерству розвитку громад та територій, Черкаській обласній державній адміністрації, яка повинна була добудувати Шевченко НУВ, але не зробила цього. Вони підставили Президента України, місцевих мешканців, які очікували на відкриття цього унікального об'єкта, дуже важливого для нашої країни під час повномасштабної війни. Датою відкриття мав бути серпень 2021 року. Зараз 2026 рік і ми боремося за те, щоб у Каневі було відкрито Шевченко НУВ, куди зможуть приходити ветерани, внутрішньо переміщені особи та місцеві мешканці.

Дякую нашій комісії за роботу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Здебський, фракція «Слуга народу».

ЗДЕБСЬКИЙ Ю.В., член Комітету Верховної Ради України з питань національної безпеки, оборони та розвідки (одномандатний виборчий округ № 172, Харківська область, політична партія «Слуга народу»). Прошу передати слово Олексію Леонову.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Олексій Леонов. Будь ласка.

ЛЕОНОВ О.О., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики (одномандатний виборчий округ № 135, Одеська область, політична партія «Слуга народу»). Шановні колеги! Ціни на пальне на сьогодні – одна з найбільш обговорюваних тем у суспільстві. Перед державою стоять три ключові завдання: перше – забезпечити стабільне постачання пального для потреб Збройних Сил України; друге – не допустити спекулятивних стрибків цін і захистити населення; третє – допомогти бізнесу витримати ціновий удар. Є ще один важливий момент – інформаційний. Щодня, буквально з кожної праски, ми повинні пояснювати, що нинішні проблеми на ринку пального мають насамперед зовнішні чинники і що держава повинна системно готуватися до їх наслідків, зокрема до того, що доходи держави-агресора зростуть через зростання цін на нафту та навіть через тимчасове послаблення санкцій. Саме тому ми маємо сприймати ситуацію стратегічно.

Безумовно, держава повинна реагувати на спекуляції на внутрішньому ринку. Якщо хтось намагається необґрунтовано підвищувати ціни, такі дії повинні отримувати жорстку реакцію. Чекаємо на рішучі дії з боку Антимонопольного комітету та інших державних органів. Боротьба зі спекулянтами – це лише один елемент політики, головне питання – бути готовими до тривалих наслідків глобального подорожчання енергоносіїв. Ми повинні чесно сказати суспільству: якщо світові ціни на нафту зростатимуть, це означатиме зростання витрат на логістику та виробництво, додатковий тиск на ціни та курс гривні всередині країни, ризик інфляції.

Саме тому держава повинна діяти невідкладно та на випередження, бо лише так здатна буде запобігти серйозним економічним ризикам. Україна вже опинялася в подібних ситуаціях: у 2021 році після пандемії почали різко зростати ціни на нафту; у 2022 році після початку широкомасштабної агресії виникла загроза дефіциту пального. Тоді держава разом з бізнесом змогла перебудувати систему постачання пального, диверсифікувати джерела імпорту та наростити його обсяги, зрештою, стабілізувати ринок та ціни на пальне. Цей досвід треба системно проаналізувати і на його основі підготувати комплексні рішення для захисту економіки та громадян у нинішніх умовах.

Ще один надзвичайно важливий фактор. Починається посівна, наш аграрний сектор – це основа експорту, економічної стійкості держави, тому

треба діяти дуже чітко, запобігти дефіциту пального, забезпечити прогнозовані умови для агровиробників, сформувані проактивну політику управління ризиками та енергетичного ринку. Часу на вичікування у нас немає, держава повинна діяти на випередження, прогнозувати ризики, готувати рішення, захищати Україну та українських громадян. Парламент повинен бути готовий швидко ухвалювати необхідні рішення.

Дякую за увагу. Слава Україні!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Завершальний виступ. Фракція «Європейська солідарність», Фріз Ірина.

ФРІЗ І.В., член Комітету Верховної Ради України з питань національної безпеки, оборони та розвідки (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Прошу передати слово Володимиру Ар'єву.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Володимир Ар'єв.

АР'ЄВ В.І., член Комітету Верховної Ради України з питань цифрової трансформації (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Я бачу, що більшість у залі займається своїми справами: в одному куточку – розмови, в іншому – «тусовочки». У кожного своє, а війна тим часом триває. Ми отримали інформацію від Рахункової палати про те, що відбувалося у 2024 році із закупівлями БпЛА. Думаю, її варто всім послухати. Я розумію, що, можливо, наразі багато хто більше зайнятий тим, щоб у масмедіа атакувати бойовий підрозділ госпітальєрів, який рятує українських військових на передовій, але водночас ніхто не звертає уваги на величезні крадіжки в системі закупівлі дронів.

Кілька тез. Потреба Збройних Сил України у БпЛА згідно з висновком Рахункової палати не була закрита навіть наполовину. Більше половини контрактів було укладено з порушенням чинного законодавства, не було сформовано критеріїв для встановлення цін на безпілотні апарати, а через неконкурентні процедури не було можливості зробити ціну ринковою і адекватною, щоб були принаймні якісь орієнтири. Не бралася до уваги реакція підрозділів Збройних Сил України на якість дронів: літай на чому є, незважаючи на те, що воно збито з відомої субстанції та палок. Права реклаमाції або заперечення щодо неякісних дронів підрозділи Збройних Сил не мали.

Найголовніше. Я наведу цифру, точніше, не наведу, бо її засекретили, тому що цій владі не хочеться, щоб знали, скільки вкрадено на БпЛА. Завищення цін – понад 10 мільярдів гривень. Це ті гроші, які «зрубали» лише в 2024 році на безпілотних літальних апаратах. Я не наведу цю цифру, бо вона, повторюю, засекречена. Як на мене, це дуже ганебно, що на закупівлях для

військових після історії з яйцями по 17 гривень та іншими корупційними скандалами засекречують цифри, що свідчать про масштаби розкрадання. На це треба всім нам звернути увагу першочергово.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Перерва із заміною на виступ, потім я надам слово з процедури.

Заяви на виступ подали фракція «Європейська солідарність» та депутатська група «Партія «За майбутнє».

Яна Зінкевич. Будь ласка. Дайте на підготовку кілька секунд.

ЗІНКЕВИЧ Я.В., секретар Комітету Верховної Ради України з питань здоров'я нації, медичної допомоги та медичного страхування (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Шановні колеги! Я стою тут сьогодні не лише як народна депутатка, а насамперед як командирка добровольчого батальйону, що 12 років рятує життя на фронті. Звертаюся до вас, бо ситуація навколо госпітальєрів – це не просто дискусія в соцмережах, а небезпечний прецедент атаки на волонтерів та добровольців України, ще й в умовах такої жорстокої війни. Одразу зауважу: я не використовую трибуну в особистих цілях. Моя присутність – це обов'язок політика захистити довіру до волонтерського та добровольчого руху, які є фундаментом нашої оборони.

У *Twitter* та інших соцмережах дискусію про нашу звітність було штучно виведено в русло зневаги та безпідставних звинувачень з чіткими ознаками координації. Тисячі ботів підхоплюють внутрішні суперечки, перетворюючи їх на пальне для російської пропаганди. Мета ворога очевидна – деморалізувати людей, які донатять, змусити українців та західних партнерів сумніватися у кожній гривні, що йде на порятунок бійців.

Фонд «Госпітальєри» працює суворо в межах закону, ми подаємо податкову, статистичну та фінансову звітність у повному обсязі. Днями наша команда за 72 години опрацювала та надала платіжні документи на суму 22 мільйони гривень.

Хочу пояснити тим, хто не в темі воєнного волонтерства. Ретушування певних даних у платіжках є захистом чутливих даних. Наші контрагенти – це люди та компанії, які забезпечують фронт у критичних умовах. Розголошення їхніх реквізитів без згоди – це пряма загроза безпеці та зрив майбутніх поставок. Ми обираємо безпеку людей, а не задоволення цікавості анонімних акаунтів.

Наголошую: я та моя команда виступаємо за прозорість. Журналісти мають право ставити запитання, але ми категорично засуджуємо мову ненависті та погроз будь-кому. Закликаємо медіаспільноту дотримуватися професійної етики. Запит на інформацію не має починатися з публічного звинувачення.

Я тут, щоб відстояти свою чесну репутацію та честь батальйону, зокрема добровольців, які не отримують фінансових благ, а ще й вкладають своє. Якщо ми дозволимо руйнувати репутацію підрозділів через емоційні пости без перевірки фактів, ми програємо інформаційну війну. Треба розуміти, що ми робимо все згідно з законодавством.

Насамкінець я хочу подякувати кожній госпітальєрці та госпітальєру, які зараз знаходяться на фронті й евакуюють поранених.

Дякую вам всім за службу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Антон Яценко з процедури. Будь ласка, Антоне Володимировичу.

ЯЦЕНКО А.В., член Комітету Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування (одномандатний виборчий округ № 200, Черкаська область, самовисуванець). Шановні колеги, я вчора порушував питання і зараз знову буду його порушувати. В Україні однією з ганебних плям є знищення вищих навчальних закладів під час війни. Наприклад, у Кам'янець-Подільському Хмельницької області об'єднали два вищих навчальних заклади – педагогічний і аграрний, і намагалися вкрати 18 тисяч гектарів землі. В Ужгороді така сама ситуація. В Умані наразі склалася ситуація, коли міністр каже, що питання призначення ректорів вирішуватиме якийсь там аграрій. Не хочеться так думати, але напевно це було зроблено за неправомірну вигоду, фактично побудована певна схема.

На жаль, профільний Комітет з питань освіти, науки та інновацій не лише цьому не заважає, його керівництво активно бере у цьому участь. Нагадаю славнозвісну зустріч рік тому у «Бістро Пекаря» на трасі, в якому вирішували кого призначити ректором Уманського національного університету.

Я прошу процедурно поставити на голосування пропозицію викликати...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Міністра освіти і науки, я так розумію? А на коли? На завтра?

ЯЦЕНКО А.В. На 12 годину.

ГОЛОВУЮЧИЙ. На завтра на 12-у?

ЯЦЕНКО А.В. Так.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування пропозицію Антона Яценка.
Прошу голосувати.

«За» – 128.

Рішення не прийнято.

Шановні колеги, займіть свої місця, проведемо сигнальне голосування. Шановні народні депутати, відповідно до статті 28 Регламенту Верховної Ради України перед початком розгляду питань порядку денного пропоную провести сигнальне голосування. Перед голосуванням прошу народних депутатів перевірити наявність особистої картки в пульті. Нагадую: треба одночасно утримувати сенсорну кнопку та зелену кнопку «За» до появи результатів голосування на табло.

Прошу взяти участь у сигнальному голосуванні.

«За» – 207.

Проголосували: за – 207, проти – 6, утрималися – 6.

Запросіть депутатів до залу, будь ласка.

З процедури Гончаренко Олексій Олексійович. Будь ласка.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Дякую. Шановні колеги, я прошу і пропоную дати доручення регламентному комітету розглянути ситуацію з народним депутатом Куницьким. Стався безпрецедентний випадок, якого ще не було, коли народний депутат півтора року не знаходиться в Україні, при цьому залишається членом правоохоронного комітету. Я свідомо не називаю фракцію, бо думаю, що його найближчим часом виключать. Нам треба зрозуміти, що робити в таких випадках.

Прошу проголосувати пропозицію доручити Комітету з питань Регламенту, депутатської етики та організації роботи Верховної Ради України розглянути ситуацію стосовно народного депутата Куницького і запропонувати парламенту деякі кроки, зокрема прийняти проект постанови, щоб цю ситуацію виправити. Ми виглядаємо ганебно перед українцями і насамперед перед виборцями Куницького з Харкова. Давайте відреагуємо на ситуацію.

Дякую. Прошу поставити на голосування.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Олексію Олексійовичу, ви пропонуєте дати доручення регламентному комітету?

ГОНЧАРЕНКО О.О. Так. Розглянути...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Розглянути проект постанови? Її немає, Сергію Віталійовичу?

Кальченко, 1 хвилина, щоб ми зрозуміли чи є такий проект постанови взагалі. Нам треба зрозуміти, яке доручення дати регламентному комітету.

КАЛЬЧЕНКО С.В., голова Комітету Верховної Ради України з питань Регламенту, депутатської етики та організації роботи Верховної Ради України (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Шановний Олександр Сергійовичу! Як можна ставити на голосування пропозицію розглянути проект постанови, якого не існує? Дуже складно реагувати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Олексію Олексійовичу, давайте розробимо проект постанови і тоді будемо за нього голосувати (*Шум у залі*). Розглянемо, добре. Ставлю на голосування пропозицію Олексія Олексійовича Гончаренка розглянути питання, як він озвучив.

Прошу голосувати.

«За» – 83.

Рішення не прийнято.

Запросіть депутатів до залу, будемо переходити до голосування.

Дмитро Олександрович Разумков з процедури. Будь ласка.

РАЗУМКОВ Д.О. Олександр Сергійовичу, минулого року всі на вухах стояли, розповідаючи, що найголовнішим у державі є законопроект про перейменування копійки на шаг. Якимось чином шагають, шагають і ніяк не дошагають. Усі мовчать, а збиралися і виступали 27 грудня. Що трапилося? Чому замовкли? Давайте вносити такий законопроект, ми все одно не проголосуємо про перейменування копійки на шаг, але там є класні норми: про скасування зарплат членів наглядових рад, обмеження зарплати Голови Національного банку. Там багато хороших речей. Я впевнений, що в цьому залі за них проголосують, не знаю, як за шаги. Давайте не затягувати, бо кожного разу питання з'являється і не доходить. Може, все-таки допомогти шагам дошагати?

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Дмитре Олександровичу. Погоджувальна рада, впевнений, задумається над цим життєво важливим питанням. Поставити? Ну, ми ж не ставимо так. Таміло Равілівно, будь ласка.

Колеги, переходимо до розгляду законопроекту в другому читанні. Треба прийняти рішення. Це проект Закону «Про внесення змін до Закону України «Про органи самоорганізації населення» щодо удосконалення порядку

організації, діяльності та припинення органу самоорганізації населення» ([№ 6319](#)). Юлія Володимирівна надіслала листи з проханням поставити на голосування дві поправки для підтвердження.

Поправки 1 та 800. Підготуйтеся, будь ласка, до голосування. Це поправки для підтвердження. Я надам по 1 хвилині, і по 1 хвилині комітету на відповідь. Дві хвилини? І потім дві поправки. О'кей.

Юліє Володимирівно, будь ласка, 2 хвилини.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Шановні колеги, зараз буде ставитися на голосування законопроект № 6319, який прекрасно називається: про органи самоорганізації населення. Я хочу, щоб ви знали, що це законопроект, який вбиває реальні органи самоорганізації населення. У цьому законопроекті є два моменти, на які вам треба звернути увагу.

Перше. Такі організації фінансуватимуться з місцевих бюджетів, а також грантами. Я хочу запитати: а кого з місцевих бюджетів фінансуватимуть? Тих, які служитимуть, зокрема корумпованій місцевій владі, а справжньому громадянському суспільству, яке реально працюватиме на те, щоб у громаді був порядок, ніхто з місцевого бюджету не заплатить. Це реальне фінансування своїх людей перед виборами.

Друге. Передбачено фінансування грантами. Я хочу запитати у вас: нам не достатньо сурогатного грантового суспільства на рівні держави? Давайте ми тепер ще створимо сурогатне грантове суспільство на місцевому рівні, де будуть платити за лобізм, а називатиметься це громадянським суспільством.

Я прошу вас не підтримувати цей законопроект. Для того, щоб його реально не підтримати, прошу поставити на голосування для підтвердження поправку 1 і поправку 800, які таким законопроект і роблять.

Якщо ви за такий закон проголосуєте, не скаржетеся потім, що грантове суспільство перекочує до кожної громади. Ви або підтримуєте, або залишаєте реальне, не сурогатне, громадянське суспільство в кожній громаді.

Не підтримуйте це. Прошу поставити поправки на...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Таміло Равілівно, 2 хвилини на відповідь комітету. Будь ласка. І будемо голосувати. Колеги, приготуйтеся.

ТАШЕВА Т.Р., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Голос»). Дякую, колеги. У першу чергу хочу сказати, що поправки 1 і 800 (прошу дуже уважно до цього поставитися) треба підтримати. Це комітетські поправки, в яких тіло всього законопроекту, це дуже важливо. Власне, більшість поправок, внесених 42 народними депутатами, враховані комітетом і робочою групою. Нагадаю, що робоча група провела

15 засідань. До її складу увійшли народні депутати, представники органів самоорганізації населення, організацій місцевого самоврядування, експертне середовище.

На адресу комітету надійшли листи сукупно від 190 громадських організацій і об'єднань органів самоорганізації населення. У мережі «*Facebook*» листами на адресу комітету органи самоорганізації населення закликають підтримати цей законопроект. Повірте, це саме ініціатива органів самоорганізації населення щодо вдосконалення їх діяльності.

Що ми зробили? Законопроектом пропонується: оновити підхід до роботи органів самоорганізації населення; спростити порядок створення – одні збори замість двох, на яких ухвалюються всі ключові рішення; узгодити територіальні рівні з адміністративною реформою; запровадити гнучкішу процедуру обрання складу – відкрите або таємне голосування – та принцип відносної більшості для обрання представників персонального складу тощо. Це саме ініціативи з місць, це дуже важливо.

Щодо зауваження про фінансування. Насамперед вони мають фінансуватися з місцевих бюджетів, а також можуть бути використані гроші міжнародних партнерів. Це не новинка, це треба розуміти. Прошу підтримати, колеги.

Дуже дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Переходимо до голосування. Займіть, будь ласка, свої місця.

Юлія Володимирівна Тимошенко пропонує поставити на голосування поправку 1 авторства Таміли Ташевої, Андрія Клочка, інших членів комітету для її підтвердження. Комітет її врахував. Пояснення ви чули. Прошу голосувати.

«За» – 170.

Рішення не прийнято.

Поправку не враховано.

Покажіть по фракціях.

Юлія Володимирівна Тимошенко пропонує поставити на голосування поправку 800 авторства її та колег, членів комітету, для підтвердження. Комітет її врахував.

Ставлю на голосування поправку 800 авторства Тимошенко та колег для її підтвердження. Прошу голосувати.

«За» – 186.

Рішення не прийнято.

Переходимо до голосування за законопроект.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про внесення змін до Закону України «Про органи самоорганізації населення» щодо удосконалення порядку організації, діяльності та припинення органу

самоорганізації населення» ([№ 6319](#)) у другому читанні та в цілому з необхідними техніко-юридичними правками. Прошу голосувати.

«За» – 205.

Рішення не прийнято.

По фракціях покажіть, будь ласка.

Ставлю на голосування пропозицію направити даний законопроект на повторне друге читання. Прошу голосувати.

«За» – 211.

Рішення не прийнято.

Законопроект відхилено.

Рухаємося далі. У нас є заява про перерву із заміною на виступ (*Шум у залі*). Зачекайте, у мене заява про перерву із заміною на виступ, далі будемо решту питань вирішувати.

Соломія Бобровська. Будь ласка. Фракція «Голос» та депутатська група «Довіра» просять замінити перерву виступом. Будь ласка, пані Соломіє.

БОБРОВСЬКА С.А., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань національної безпеки, оборони та розвідки (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Голос»). Фракція «Голос». Ви знаєте, колеги, я, чесно кажучи, не просто здивована, я в ауті від кількості голосів у цій залі, і не розумію що відбувається останніх два місяці, як посипалися архітектура голосувань і чому у Верховній Раді немає більшості. Я прошу всіх голів фракцій сьогодні на засіданні Погоджувальної ради депутатських фракцій і груп порушити питання про внесення на розгляд проекту закону щодо основ національного спротиву, а фракцію «Батьківщина» перестати блокувати його внесення.

У законопроекті йдеться про базову військову підготовку національного спротиву у вузах. На сьогодні студенти проходять її фактично або фіктивно, або не проходять зовсім. Вони мають їхати на полігони, де Збройні Сили не можуть їх прийняти, тому що студентів багато. До законопроекту внесено величезну кількість поправок, що стосуються руху опору, який нелегально і незаконно діє нині на тимчасово окупованій території.

Законопроект із липня готовий до другого читання. Серед авторів не лише Міністерство оборони, а й усе керівництво Комітету з питань національної безпеки, оборони та розвідки, але тим не менше є камінь спотикання – якісь майнові справи. Я дуже прошу одних не блокувати, інших – не провокувати. Кожен депутат має висловити своє ставлення до поправок, і зал має визначитися голосуванням.

Пана Мотовиловця прошу не блокувати внесення цього законопроекту на розгляд. Блін, це військові законопроекти, які ви знімаєте з порядків денних!

Я навіть не коментую ситуацію із проектом Закону «Про Кіберсили Збройних Сил України», який також сюди не може потрапити, але є принципово важливим. У що ми граємося? Подивіться, про що в нас цей тиждень. У нас два військових законопроекти знято з порядку денного, ви їх блокуєте.

Пане Олександрє, пані Олено, я прошу сьогодні на засіданні Погоджувальної ради депутатських фракцій та груп порушити питання щодо проекту Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо окремих питань підготовки громадян до національного спротиву» ([№ 13347](#)).

Ви всі маєте округи, де є вищі навчальні заклади, де повинна бути БЗВП, де не буде цього ВОС-100 після присяги. Про що мова?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Мазурашу. Будь ласка.

МАЗУРАШУ Г.Г., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань молоді і спорту (одномандатний виборчий округ № 203, Чернівецька область, політична партія «Слуга народу»). Я саме вийшов у відповідній футболці. Прошу колег із фракції «Слуга народу» підтримати. Я згоден зі словами Соломії, звертаюся до колег: будь ласка, підтримуйте законопроекти, які стосуються сил оборони і сил спротиву, не вносьте непотрібних норм, як із законопроектом про контракти для осіб віком від 18 до 24 років. Лише те, що треба силам оборони. Давайте вносити в зал і голосувати, тому що це важливо. Друзі, будь ласка, не робіть політику там, де не потрібно.

Прошу колег із фракції «Слуга народу» зробити все, щоб законопроекти, які стосуються сил оборони, у першу чергу вносилися в зал (повторюю: без різних маніпулятивних норм) і голосувалися одностайно. Це важливо. Будь ласка, почуйте.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Керівництво фракції «Слуга народу» має якийсь коментар. Ви внутрішньо розберетеся, хто від вас виступатиме, хто не виступатиме?

Сергій Володимирович Власенко. Будь ласка.

ВЛАСЕНКО С.В., член Комітету Верховної Ради України з питань правової політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Була згадана фракція «Батьківщина». Я прошу колег не маніпулювати. Фракція «Батьківщина» повністю підтримує прийняття такого закону, але нас дуже дивує, коли в проект закону щодо основ національного спротиву включаються питання націоналізації майна Товариства сприяння обороні України. Ми розуміємо корупційні побажання когось вкрати майно Товариства сприяння обороні України і запхати це в законопроект, який конче потрібний Збройним

Силам України, а потім маніпулювати з трибуни, розповідаючи, що давайте вкрадемо майно Товариства сприяння обороні під виглядом допомоги Збройним Силам України.

Повторюю: фракція «Батьківщина» і комітет повністю підтримують цей законопроект. Я вдячний комітету за це. Деякі депутати хочуть поставити поправку на підтвердження, щоб мати можливість вкрасти майно. Ми всі бачили, що відбувалося з майном профспілок, коли його передали в АРМА, а потім за безцінь в корупційний спосіб своїм наближеним.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Мотовиловець. Будь ласка, репліка.

МОТОВИЛОВЕЦЬ А.В., член Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Я досі здивований, що в порядку денному є якісь законопроекти Мотовиловця. Законопроектів Мотовиловця немає. На засіданні Погоджувальної ради депутатських фракцій та груп я представляю голів комітетів. Голова комітету вносить законопроект, і таким чином він потрапляє до порядку денного. Прошу не маніпулювати прізвищами, назвами фракцій щодо голосування або неголосування у Верховній Раді, ви всі склали присягу. З'являється законопроект у порядку денному – голосуйте.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякуємо, Андрію Вікторовичу.

З процедури – Сергій Козир. Будь ласка.

Колеги, займіть свої місця. Відчуваю, що буде голосування. По обличчю Козиря бачу.

КОЗИР С.В., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань енергетики та житлово-комунальних послуг (одномандатний виборчий округ № 184, Херсонська область, самовисуванець). Прошу колег підтримати пропозицію про зміну порядку розгляду законопроектів і першим розглянути проект Постанови «Про утворення Тимчасової слідчої комісії Верховної Ради України з питань розслідування можливих фактів порушення законодавства щодо використання коштів державного і місцевого бюджетів, спрямованих на підтримку внутрішньо переміщених осіб та осіб, які постраждали внаслідок збройної агресії російської федерації проти України» ([№ 15038](#)). Це про 300 плюс мільярдів гривень, які виділено від початку широкомасштабного вторгнення для внутрішньо переміщених осіб. Проте бачимо, що на сьогодні немає тої критичної маси забезпечення потреб людей. Прошу колег підтримати. Це, дійсно, про людей, вони цього чекають.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Є така пропозиція. Чи є якісь альтернативні? Немає.

Ставлю на голосування пропозицію Сергія Козиря змінити черговість розгляду питань порядку денного і перейти до розгляду проекту Постанови «Про утворення Тимчасової слідчої комісії Верховної Ради України з питань розслідування можливих фактів порушення законодавства щодо використання коштів державного і місцевого бюджетів, спрямованих на підтримку внутрішньо переміщених осіб та осіб, які постраждали внаслідок збройної агресії російської федерації проти України» (№ 15038). Це про створення тимчасової слідчої комісії. Для прийняття такого рішення треба 150 голосів, а щоб змінити черговість розгляду потрібно 226 голосів, щоб усі розуміли.

Прошу голосувати.

«За» – 236.

Рішення прийнято.

Переходимо до розгляду цього питання.

Шановні колеги, вашій увазі пропонується проект Постанови «Про утворення Тимчасової слідчої комісії Верховної Ради України з питань розслідування можливих фактів порушення законодавства щодо використання коштів державного і місцевого бюджетів, спрямованих на підтримку внутрішньо переміщених осіб та осіб, які постраждали внаслідок збройної агресії російської федерації проти України» ([№ 15038](#)). Пропоную розглянути це питання за скороченою процедурою. Прошу голосувати.

«За» – 197.

Рішення прийнято.

Для доповіді від авторів запрошується народний депутат України Сергій В'ячеславович Козир.

КОЗИР С.В. Дякую, Олександр Сергійовичу. Шановні колеги, вашій увазі пропонується проект Постанови «Про утворення Тимчасової слідчої комісії Верховної Ради України з питань розслідування можливих фактів порушення законодавства щодо використання коштів державного і місцевого бюджетів, спрямованих на підтримку внутрішньо переміщених осіб та осіб, які постраждали внаслідок збройної агресії російської федерації проти України» (№ 15038). Я вам коротко розповім, для чого створюється ця комісія і які її завдання.

Ви знаєте, що в Україні наразі більше 4,6 мільйона внутрішньо переміщених осіб. Наведу цифри: у 2022 році на допомогу та проживання ВПО виділено 57 мільярдів гривень, у 2023 році – 73 мільярди, у 2024 році – 38,5 мільярда, у 2025 році – 72,6 мільярда, у 2026 році – 72,6 мільярда. Фактично за п'ять років виділено 313 мільярдів гривень. На сьогодні питання стосовно внутрішньо переміщених осіб не вирішено. Дуже багато проблем із

забезпеченням житлом, відмінами виплат, бо вони часом несправедливі або незрозумілі для людей. Дуже багато прикладів, коли гроші не використовуються у зв'язку з тим, що не проведені тендерні процедури, не встигли підготувати кошти для використання, і вони повертаються назад у бюджет, тому люди їх не отримують. Бачимо також, що гроші, передбачені на допомогу внутрішньо переміщеним особам, направляються на інші галузі й інші напрями.

Прошу колег підтримати. Це, дійсно, для людей, щоб зрозуміти, куди спрямовуються ці величезні кошти, чому на сьогодні немає такої критичної маси людей, яких ми можемо забезпечити всім необхідним для виживання у такі складній ситуації. Дуже вам дякую і дуже прошу всіх підтримати.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Для співдоповіді запрошується голова Комітету з питань Регламенту, депутатської етики та організації роботи Верховної Ради України Сергій Віталійович Кальченко.

КАЛЬЧЕНКО С.В. Шановна президіє! Шановні народні депутати! Наш комітет на своєму засіданні 23 лютого розглянув проект Постанови «Про утворення Тимчасової слідчої комісії Верховної Ради України з питань розслідування можливих фактів порушення законодавства щодо використання коштів державного і місцевого бюджетів, спрямованих на підтримку внутрішньо переміщених осіб та осіб, які постраждали внаслідок збройної агресії російської федерації проти України» (№ 15038), внесений народним депутатом Козирем та іншими депутатами (всього 11 підписів).

Головою цієї тимчасової слідчої комісії пропонується обрати народного депутата Козиря Сергія В'ячеславовича, члена депутатської фракції політичної партії «Слуга народу», заступником голови – народного депутата Герасимова Артура Володимировича, члена депутатської фракції політичної партії «Європейська солідарність». У підсумку розгляду питання щодо проекту постанови № 15038 наш комітет ухвалив висновок і рекомендує Верховній Раді розглянути цей проект постанови і згідно з положеннями статей 20 і 138 Регламенту Верховної Ради України прийняти рішення з урахуванням редакційних уточнень, які викладені у висновку комітету.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Запишіться, будь ласка, на виступи: два – за, два – проти.

Ватрас, «Слуга народу».

ВАТРАС В.А., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань правової політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Прошу передати слово Максиму Ткаченку.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Максим Ткаченко.

ТКАЧЕНКО М.М. Дякую, шановні колеги, за те, що порушили це питання, тому що воно, справді, дуже важливе. Я впевнений, що колеги з тимчасово окупованих територій Донеччини, Херсонщини, Луганщини, Харківської, Сумської областей точно знають, про які цифри йдеться. Маю на увазі виділення коштів з бюджету на військові адміністрації на тимчасово окупованих територіях та на їх співробітників.

Шановні колеги, просто для розуміння. У Луганській області за чотири роки майже 98 відсотків окупованих територій. Майже 5 тисяч співробітників, чиновників працює в Луганській ОВА, районних військових адміністраціях, міських, селищних та низці комунальних підприємств. Наприклад, у Северодонецькому тролейбусному депо.

На ваших округах не вистачає грошей. Працівники шкіл, садочків просять дати субвенцію в розмірі 5-6 мільйонів гривень, інакше вони не зможуть працювати. Верховина на Івано-Франківщині, Лубни на Полтавщині. А тут мільярди виділяються на адміністрації з тимчасово окупованих територій. Тисячі заброньованих чиновників у той час, як триває посилення мобілізації, ми шукаємо людей, які захищатимуть країну. Дякую за підтримку створення цієї тимчасової слідчої комісії. Удачі!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Фракція «Європейська солідарність», В'ятрович Володимир Михайлович. Будь ласка.

В'ЯТРОВИЧ В.М., член Комітету Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Прошу передати Артуру Герасимову.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Артур Володимирович Герасимов.

ГЕРАСИМОВ А.В., член Комітету Верховної Ради України з питань аграрної та земельної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Шановні українці! На сьогодні будь-які фінанси в Україні насамперед маємо спрямовувати на підтримку Збройних Сил України. Не на міндічів, не на «велике крадівництво» на дорогах, а на Збройні Сили України і весь сектор безпеки і оборони. Але коли йдеться про соціальну підтримку людей, то ВПО мають бути одними з перших, тому що ці люди постраждали чи не найбільше. Багато з них по кілька разів втратили житло, близьких, роботу, всі заощадження. Саме тому «Європейська солідарність» підтримує створення цієї тимчасової слідчої комісії.

Хочу сказати, що підтримка ВПО – один із ключових напрямів діяльності нашої партії після підтримки Збройних Сил України. Наприклад, ініціатива Ніни Южаніної щодо звільнення від податків бізнесів з території обов'язкової евакуації, яку підтримав парламент, за що я вдячний. Наше голосування за законопроект, який став законом, щодо відтермінування виплат за кредитами для тих, хто взяв кредити і втратив врожаї, техніку, все майно на окупованих територіях чи територіях активних бойових дій. Це закон (проект [№ 11161](#)), який вже став народним, який два рази одноголосно підтримував Комітет з питань економічного розвитку, два рази одноголосно підтримувала ця зала, але який чомусь не підписують в Офісі Президента, не дають людям справедливої компенсації за майно, знищене на окупованих територіях чи територіях активних бойових дій.

Закликаю всіх проголосувати за цей законопроект.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Кабаченко, «Батьківщина». Будь ласка.

КАБАЧЕНКО В.В., секретар Комітету Верховної Ради України з питань антикорупційної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»).
Прошу надати слово Михайлу Волинцю. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Михайло Волинець. Будь ласка.

ВОЛИНЕЦЬ М.Я., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань енергетики та житлово-комунальних послуг (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Фракція «Батьківщина». Шановні колеги, я був делегований фракцією «Батьківщина» у попередню спеціальну комісію, яка опікувалася питаннями захисту прав внутрішньо переміщених осіб. Ми говоримо про 5 мільйонів переміщених українців, які втратили житло, втратили все, і дуже часто надію. Працюючи у спеціальній комісії, ми багато що змогли зробити. Ми запрошували представників Генеральної прокуратури, слідчих органів, керівників різних міністерств, зокрема Міністерства соціальної політики, сім'ї та єдності України, щоб навести порядок. Виявляли, що мільярди коштів не доходили до адресатів. Спеціальна комісія не мала тих повноважень, які повинна мати тимчасова слідча комісія, яку ми сьогодні будемо створювати. Я знову делегований від фракції «Батьківщина» працювати і захищати цих людей.

Я сам із героїчного Покровська, знаю багатьох людей зі сходу, півдня і півночі країни, які потерпають і потребують захищеності. Дякую Максиму Ткаченку, Сергію Козирю, багатьом іншим колегам, які принципово порушують це дуже важливе питання.

Шановні друзі, треба докласти максимум зусиль, бо комісія сама не вирішить цих питань. Сподіваюся, що всі фракції та робочі групи дуже предметно працюватимуть з нашою комісією, щоб захистити людей, їхні інтереси.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Депутатська група «Довіра», Борис Приходько.

ПРИХОДЬКО Б.В., член Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики (одномандатний виборчий округ № 210, Чернігівська область, самовисуванець). Прошу передати слово Вельможному.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка.

ВЕЛЬМОЖНИЙ С.А., член Комітету Верховної Ради України з питань транспорту та інфраструктури (одномандатний виборчий округ № 112, Луганська область, самовисуванець). Луганщина, депутатська група «Довіра». Шановні колеги, я хочу звернути увагу на кричущу ситуацію, яка склалася у місцевих військових адміністраціях Луганщини. Є сухі цифри, конкретні висновки офіційного аудиту, які свідчать про тотальне неефективне використання бюджетних коштів.

У матеріалі кримінальних проваджень ідеться про те, що комунальне підприємство Сіверськодонецька та інших міських військових адміністрацій купують техніку, генератори, обладнання на сотні мільйонів гривень із переплатою в розмірі 30-35 відсотків. Але далі найцікавіше: техніку купують у своїх постачальників, потім відправляють на тимчасове зберігання у Дніпро, Запоріжжя, інші міста України під формальним приводом – для деокупації. Щомісяця на оренду складів та охорону обладнання, яке просто простоює, витрачаються ще сотні тисяч гривень. Це приклад неефективного використання коштів, приклад того, як економіку нашої держави свідомо розвалюють замість підтримки найбільш постраждалих людей – мешканців окупованих громад.

Водночас чиновники окупованих місцевих адміністрацій отримують зарплати в розмірі сотень тисяч гривень та ще й нараховують собі премії у розмірі 30-500 відсотків від зарплати. Всі керівники місцевих військових адміністрацій тимчасово окупованих територій – мільйонери. За які заслуги? Територій немає, жодна діяльність на користь людей не ведеться, переселенці помирають без даху над головою, без коштів на ліки, зовсім покинуті.

Я закликаю створити тимчасову комісію, провести розслідування корупції...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Скороход від депутатської групи «Партія «За майбутнє», 1 хвилина. І будемо голосувати. Запросіть депутатів до зали, будь ласка.

СКОРОХОД А.К., член Комітету Верховної Ради України з питань енергетики та житлово-комунальних послуг (одномандатний виборчий округ № 93, Київська область, політична партія «Слуга народу»). Колеги, прокинулися через рік або навіть більше? Скільки я вам розповідала про бюджети окупованих громад? Я вам рік тому розповідала про мільярди, що витрачаються на чиновників, які нічого не роблять або роблять вигляд великої, складної роботи. Ви краще ці гроші спрямували б на побудову або купівлю житла для внутрішньо переміщених осіб. Дуже багато програм запроваджено, а по факту люди ними скористатися не можуть, бо немає бюджетних коштів. А коштів немає, бо окуповані громади досі саджають квіти, будують лікарні, закупають тролейбуси, автобуси, роблять інше, чого насправді не існує. Дуже добре, що ми через рік прокинулися, але це треба було робити раніше. Треба правильно перерозподіляти бюджет під час його прийняття.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Якщо всі фракції і групи висловилися, переходимо до прийняття рішення. Займіть, будь ласка, свої місця.

Ставлю на голосування пропозицію прийняти проект Постанови «Про утворення Тимчасової слідчої комісії Верховної Ради України з питань розслідування можливих фактів порушення законодавства щодо використання коштів державного і місцевого бюджетів, спрямованих на підтримку внутрішньо переміщених осіб та осіб, які постраждали внаслідок збройної агресії російської федерації проти України» ([№ 15038](#)) у цілому з урахуванням редакційних уточнень, викладених у висновку головного комітету, та з необхідними техніко-юридичними правками

Прошу голосувати.

«За» – 267.

Рішення прийнято.

Постанову прийнято в цілому.

Покажіть по фракціях, будь ласка.

З процедури – Федієнко Олександр, і будемо рухатися далі.

ФЕДІЄНКО О.П., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань національної безпеки, оборони та розвідки (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Колеги, ми досить часто називаємо себе парламентом війни, який працює для того, щоб Збройні Сили України ефективно нищили ворога. Я вибачаюся, але чому

законопроект про основи національного супротиву так і не з'явився в цьому парламенті? Чому Комітет з питань національної безпеки, оборони та розвідки, який працював над ним, не отримав відповідний фідбек у парламенті?

У порядку денному стояв проект Закону «Про Кіберсили Збройних Сил України» ([№ 12349](#)). Чому понад три роки цей законопроект не вноситься до порядку денного? Я вимагаю, щоб мені відповіли, хто постійно блокує його прийняття. Військові чекають на нього вже понад три роки. Комітет з питань національної безпеки, оборони та розвідки завершив роботу, проведено фахову міжнародну експертну дискусію. Практично всі фракції погодилися, що законопроект повинен бути в порядку денному, але станом на сьогодні керівництво не включає його до порядку денного.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Хто першим був? Ігор Гузь з процедури. Будь ласка.

ГУЗЬ І.В., заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування (одномандатний виборчий округ № 19, Волинська область, самовисуванець). Шановні друзі, я прошу підняти в порядку денному проект постанови № 14324-д. Це важлива історія, ми сьогодні мали б звернутися до колег із країн Балтії, Польщі з приводу можливої активізації торгівлі з нашим ворогом російською федерацією і з Республікою Білорусь. Я дуже прошу підняти у порядку денному цей проект постанови.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Вадим Івченко. Ви також з процедури? Щодо цього питання чи інше? Давайте ми проголосуємо пропозицію Гузя, а потім надам вам слово.

Ставлю на голосування пропозицію Ігоря Гузя змінити черговість розгляду питань порядку денного і перейти до розгляду проекту Постанови «Про Звернення Верховної Ради України до Ради міністрів Республіки Польща, урядів Литовської Республіки, Латвійської Республіки та Естонської Республіки щодо ініціювання повної заборони експортно-імпортних операцій для юридичних осіб (торгівлі та транзитного переміщення товарів) з російською федерацією та Республікою Білорусь» ([№ 14324](#)). Прошу голосувати.

«За» – 223.

Рішення не прийнято.

Івченко з процедури. Будь ласка.

ІВЧЕНКО В.Є., член Комітету Верховної Ради України з питань національної безпеки, оборони та розвідки (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання

«Батьківщина»). Фракція «Батьківщина». Колеги, прошу вас все-таки включити до порядку денного законопроект, про який говорив колега Федієнко. Це проект Закону «Про Кіберсили Збройних Сил України». Сполучені Штати Америки мають відповідні сили з 2010 року і ефективно їх використовують, Європа та Китай починають створювати. Ми всі розуміємо, як працювати в кіберпросторі, що самими кіберсилами ми можемо «потушити» всю військову інфраструктуру, ВПК, банківську сферу противника тощо. Єдина, хто блокує цей законопроект, це Безугла. Вона вже виключена із фракції «Слуга народу». Я прошу керівництво парламенту включити законопроект до порядку денного. На сьогодні є одноголосна позиція залу підтримати його. Це важливий аспект нашої боротьби.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, в мене теж є пропозиція щодо зміни черговості розгляду питань порядку денного. Я розширив би пропозицію Ігоря Гузя, щоб ми зараз перейшли до розгляду проекту постанови № 14324 про звернення до урядів балтійських колег, а далі – до проекту Постанови «Про утворення Тимчасової спеціальної комісії Верховної Ради України з питань збереження та розвитку академічної науки».

Перейти до розгляду проекту постанови, як пропонував пан Ігор Гузь, а далі – до проекту постанови про створення ТСК щодо академічної науки. Перейдемо до розгляду двох питань.

У вас щодо порядку розгляду питань? Я поставлю на голосування таку пропозицію, далі надам вам слово, пане Яценко.

Ставлю на голосування пропозицію змінити черговість розгляду питань порядку денного і перейти до розгляду таких проектів постанов: «Про Звернення Верховної Ради України до Ради міністрів Республіки Польща, урядів Литовської Республіки, Латвійської Республіки та Естонської Республіки щодо ініціювання повної заборони експортно-імпортних операцій для юридичних осіб (торгівлі та транзитного переміщення товарів) з російською федерацією та Республікою Білорусь» (№ 14324), а далі – «Про утворення Тимчасової спеціальної комісії Верховної Ради України з питань збереження та розвитку академічної науки» ([№ 15064](#)). Прошу проголосувати за таку пропозицію.

«За» – 246.

Рішення прийнято.

Покажіть по фракціях, будь ласка.

Переходимо до розгляду проекту Постанови «Про Звернення Верховної Ради України до Ради міністрів Республіки Польща, урядів Литовської Республіки, Латвійської Республіки та Естонської Республіки щодо ініціювання повної заборони експортно-імпортних операцій для юридичних осіб (торгівлі

та транзитного переміщення товарів) з російською федерацією та Республікою Білорусь» ([№ 14324](#)). Пропоную розглянути це питання за скороченою процедурою. Прошу голосувати.

«За» – 192.

Рішення прийнято.

Запрошую до доповіді одного з авторів. Гузь Ігор Володимирович. Будь ласка.

ГУЗЬ І.В. Слава Україні! Волинь, депутатська група «Партія «За майбутнє». Друзі, ми сьогодні звертаємося (сподіваюся, ви підтримаєте) до колег із країн Балтії та Польщі. Хочу, щоб ми привітали литовців, у них сьогодні свято – День відновлення незалежності Литовської Республіки. Давайте привітаємо аплодисментами наших друзів, які завжди під час цієї війни і перед тим, і після того стоять і стоятимуть за нас. Слава великій Литві! Слава всім литовцям! (*Оплески*).

Про що цей проект постанови? Ви знаєте, що зараз тривають геополітичні процеси, є сили, які намагаються втиснути в переговорний процес відновлення економічної співпраці з російською федерацією та Республікою Білорусь. Зокрема, диктатор Лукашенко суне свої пропозиції, хоче поміняти політв'язнів на активізацію діяльності «Білоруськалію», дуже багатьох інших тенденцій. «П'ята колона», яка, на жаль, є і в Польщі, і в країнах Балтії, на сьогодні активізована в контексті аргументації, що цю зовнішньоекономічну діяльність з росіянами і білорусами треба повертати. Тому ми звертаємося до наших колег з Естонії, Латвії, Литви і Польщі, щоб вони в жодному разі ці дискусії не продовжували. Нам вигідно оголошувати бойкот будь-якій економічній співпраці з ворогом.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Для співдоповіді запрошується перший заступник голови Комітету з питань інтеграції України до Європейського Союзу Вадим Сергійович Галайчук.

ГАЛАЙЧУК В.С., *перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань інтеграції України до Європейського Союзу (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»).* Шановні колеги, колега Гузь дуже добре описав, про що цей проект постанови. Ми отримуємо дедалі більше свідчень, твердих доказів того, як білоруські підприємства на території Білорусі співпрацюють з російським ВПК, як економіка Білорусі загалом стала опорою для російської федерації, і що найгірше – для російських військових, які, як ми знаємо, проводять там свою діяльність. На превеликий жаль, ці підприємства досить успішно працюють, продовжують торгувати з країнами Балтії, з Польщею.

Маємо статистику, що насправді за роки війни обсяги торгівлі зросли. Білоруси, з якими ми спілкуємося, які борються проти режиму Лукашенка, підтримують нас у прагненні ізолювати Білорусь, білоруські підприємства від міжнародної торгівлі, насамперед з країнами – членами Європейського Союзу, яка, безперечно, дуже допомагає режиму Лукашенка.

Маємо підтримати цей проект постанови. Безумовно, треба продовжувати розвивати наші комунікації з країнами Європейського Союзу, у яких будемо просити допомоги, щоб перекрити цей канал заробітку і можливості підтримувати військову машину росії та злочинний режим Лукашенка. Прошу всіх підтримати проект постанови.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Запишіться, будь ласка, на обговорення: два – за, два – проти.

Мазурашу, фракція «Слуга народу».

МАЗУРАШУ Г.Г. Прошу передати слово колезі по фракції «Слуга народу» Вадиму Галайчуку.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Вадим Галайчук.

ГАЛАЙЧУК В.С. Колеги, по-моєму, аргументів пролунало достатньо. Дуже прошу всіх зосередитися і підтримати цей проект постанови.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Васильченко, фракція партії «Голос». Будь ласка.

ВАСИЛЬЧЕНКО Г.І., член Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики (одномандатний виборчий округ № 118, Львівська область, політична партія «Голос»). Прошу передати слово Соломії Бобровській.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Соломія Бобровська. Будь ласка. Ні?

Клименко.

Сірко. Будь ласка.

СІРКО Ю.Л., перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань транспорту та інфраструктури (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Голос»). Шановні колеги, ми, безумовно, підтримуємо цей проект постанови. Дуже вдячні нашим балтійським друзям. Справжні друзі пізнаються в біді, так у нас із колегами з балтійських країн. Є ще багато спільної роботи, тому що наші балтійські друзі,

на жаль, досі не перекрили Балтійське море для російської нафти і російських енергоресурсів. На жаль, Балтійським морем проходить величезна кількість тіншового російського флоту і тіншової нафти, яка живить кривавий кремлівський режим Путіна.

Закликаємо балтійських друзів з нашою допомогою набратися хоробрості і нарешті перекрити Балтійське море для тіншового флоту росії. Таким чином ви фактично позбавите росію 50 відсотків її кривавого нафтового доходу в бюджет. Якщо потрібна наша експертна, політична допомога, ми із задоволенням приєднаємося. Ще раз дуже дякуємо нашим друзям і колегам, які нас так підтримують. Ми завжди готові підтримати їх. Вітаємо.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Фракція «Європейська солідарність», Величкович. Будь ласка.

ВЕЛИЧКОВИЧ М.Р., член Комітету Верховної Ради України з питань транспорту та інфраструктури (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Прошу передати слово Володимир Ар'єву.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Володимир Ар'єв.

АР'ЄВ В.І. Російське фашистське рило не повинно опинитися в Європі жодним чином. Ми працюємо над цим усі разом давно. І фракція «Європейська солідарність», і фракція «Слуга народу», протилежні фракції, – всі абсолютно роблять усе можливе, щоб припинити торгівлю з росією. Це дуже важливо зробити.

Ми звертаємося до європейських країн з проханням запровадити додаткові санкції від Європейського Союзу. Це теж дуже важливо, тому що має призвести до одного: російські тварі мають бути знищені фінансово, щоб вони не мали жодної можливості вести війну. Ми цілковито підтримуємо проект постанови і будемо голосувати «за».

Колеги, але давайте чесно скажемо що, можливо, і нам щось треба зробити – не лише фізично зруйнувати нафтопровід «Дружба», на якому заробляють і Путін, і Орбан, але, і ви незабаром здивуєтеся, і певні особи, які донедавна працювали в Офісі Президента. На цьому заробляли всі. Якщо ми хочемо припинити економічну співпрацю між нашими партнерами і фашистською росією, то першими маємо показати, що фашистська росія не повинна використовувати територію України, щоб заробляти мільярди доларів на енергоносіях.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Скороход, депутатська група «Партія «За майбутнє». Будь ласка.

СКОРОХОД А.К. Шановні колеги! Абсолютно правильний проект постанови, впевнена, що Верховна Рада його підтримає. Хочу звернути вашу увагу на інше. Чи помічали ви, що на полицях українських магазинів імпортований товар дешевший за товар вітчизняного виробника? Чи звертали ви увагу, що товарів власного виробництва стало набагато менше? Це тому що імпортований товар дешевший за собівартість товару, виробленого в Україні в умовах війни. Держава нічого не робить для того, щоб підтримати підприємців, зберегти бізнес в Україні, не дати йому просто банально закритися.

Звичайно, ми говоримо про наших партнерів, про те, що в нас мають бути гарні відносини, але ніхто не каже про те, що ми запровадили нульове мито і наш товар на сьогодні не конкурентоспроможний, а з боку держави немає жодної підтримки. Дуже прошу Кабінет Міністрів України звернути на це увагу, тому що ми маємо підтримувати в першу чергу власних виробників, бо саме вони забезпечують і тримають економічний фронт. Ми маємо зробити все, щоб вони збереглися і розвивалися, а не закривалися великі галузі та підприємства.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Чи є ще бажані виступити?

Наливайченко, фракція «Батьківщина», 1 хвилина. Будь ласка.

Потім – Олена Костівна, і будемо переходити до голосування. Запросіть депутатів до зали.

НАЛИВАЙЧЕНКО В.О., секретар Комітету Верховної Ради України з питань інтеграції України до Європейського Союзу (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Шановний пане головуєчий! Шановні пані та панове! Дорогі наші захисники! Фракція «Батьківщина» рішуче підтримує цей проект постанови, основна мета якого – ініціювання заборони торгівлі з Білоруссю, як і розуміння, що російська федерація використовує територію та економіку цієї країни, щоб заробляти гроші на війну проти України.

Ми підтримуємо наших союзників і партнерів – країни Балтії, Польщу, Фінляндію та інших, закликаємо європейських партнерів нарешті запровадити 20-й пакет санкцій проти російського агресора. Ми політично, економічно і військово підтримуємо європейських партнерів, настав час і їм проявити рішучість попри всі позиції окремих країн, таких як Угорщина та Словаччина. Україна є союзником Європейського Союзу, і ми очікуємо такого ж ставлення до нас.

Слава Україні!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Героям Слава!

Будь ласка, Олено Костівно.

КОНДРАТЮК О.К., заступник Голови Верховної Ради України (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія

Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Дякую, Олександр Сергійовичу. Шановні колеги, хочу доєднатися до слів подяки авторам проекту постанови. Насправді це дуже актуально. Я щойно повернулася з робочої поїздки саме до Латвії, Естонії та Фінляндії. Звісно, країни Балтії та Польща беззастережно підтримують Україну. В цьому дуже важливому контексті є аргументи про підтримку 20-го пакету санкцій, а саме протидія тіньовому флоту росії. Хочу підкреслити, що через Балтійське і Північне моря, нейтральними водами відбувається підпільна розгрузка цієї нафти танкерами. Прем'єр-міністр Фінляндії навіть казав, що з його вікна деколи видно, як ці танкери в нейтральних водах починають свою роботу.

Звісно, для нас є беззастережним звернення до всіх країн Європейського Союзу, зокрема балтійських, щодо протидії тіньовому флоту росії, тому що це підтримує країну-агресора. У цьому контексті важливе також питання справедливості, а саме коли запрацює трибунал. Саме Естонія стала першою країною, парламент якої ратифікував створення спеціального комітету щодо трибуналу. Хочу подякувати цим країнам за беззастережну підтримку і побажати іншим країнам Європейського Союзу і країнам Європи, які не входять до Європейського Союзу, брати приклад з країн Балтії, Польщі.

Протидія торгівлі через треті країни є наразі для України надважливою. Дякую всім за підтримку. Впевнена, що ми одностайно підтримаємо цей проект постанови.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, переходимо до прийняття рішень.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Постанови «Про Звернення Верховної Ради України до Ради міністрів Республіки Польща, урядів Литовської Республіки, Латвійської Республіки та Естонської Республіки щодо ініціювання повної заборони експортно-імпортних операцій для юридичних осіб (торгівлі та транзитного переміщення товарів) з російською федерацією та Республікою Білорусь» ([№ 14324](#)) в цілому з урахуванням пропозицій комітету та необхідними техніко-юридичними правками. Прошу голосувати.

«За» – 257.

Рішення прийнято.

Постанову прийнято в цілому.

Покажіть по фракціях, будь ласка.

Наступний проект Постанови «Про утворення Тимчасової спеціальної комісії Верховної Ради України з питань збереження та розвитку академічної науки» ([№ 15064](#)). Пропоную розглянути за скороченою процедурою. Прошу голосувати.

«За» – 193.

Рішення прийнято.

Для доповіді від авторів запрошується народний депутат України Олександр Любимович Копиленко. Будь ласка.

КОПИЛЕНКО О.Л., заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань зовнішньої політики та міжпарламентського співробітництва (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Шановна президіє! Шановні колеги! Хочу почати з одного прикладу. Нещодавно під гучні аплодисменти залу новопризначений міністр оборони говорив про перспективи і можливості використання штучного інтелекту Збройними Силами України. Цим давно займається Національна академія наук України, втім як і багатьма іншими питаннями, вкрай важливими для нашої оборони. Як член президії Національної академії наук можу сказати, що на кожному засіданні президії присутні люди у військовій формі, які обговорюють вкрай важливі для нас питання. Єдине, що, звичайно, військова таємниця не дає можливості сказати про це вголос.

Національна академія наук – це на сьогодні складова оборонно-промислового комплексу, включаючи ракетобудування. Для того, щоб ракета полетіла і влучила, її треба придумати, а для цього потрібен певний потенціал і життєвий шлях, який вираховується роками. Це й медичні інновації, і продовольча безпека, і правове забезпечення майбутнього повоєнного відновлення, і висока соціогуманітарна місія.

Підсумовуючи, скажу, що наразі академічна наука – це один із стратегічних векторів нашої перемоги, але вона зазнала важких руйнівних втрат, понесла мільярдні збитки, тяжко постраждала наукова інфраструктура. Наша академія наук зазнала величезних, непоправних людських втрат, хоча не можна так говорити про людський потенціал. На жаль, фінансування нашої науки...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Олександр Любимовичу.

Для співдоповіді запрошується голова Комітету з питань Регламенту, депутатської етики та організації роботи Верховної Ради України Сергій Віталійович Кальченко. Будь ласка.

КАЛЬЧЕНКО С.В. Шановна президіє! Шановні народні депутати! Регламентний комітет на засіданні 11 березня розглянув проект Постанови «Про утворення Тимчасової спеціальної комісії Верховної Ради України з питань збереження та розвитку академічної науки» (№ 15064). До складу цієї тимчасової спеціальної комісії запропоновано представників усіх парламентських фракцій та депутатських груп. Головою комісії пропонується обрати народного депутата України, академіка Національної академії наук України Копиленка Олександра Любимовича, а заступником голови – народного депутата України Юрія Олексійовича Павленка, депутатська група «Платформа за життя та мир».

У підсумку розгляду проекту постанови наш комітет ухвалив висновок і рекомендує Верховній Раді відповідно до положень статей 20, 138 Регламенту Верховної Ради України розглянути проект постанови з урахуванням зауважень та пропозицій щодо нової редакції назви, пунктів 1, 2, 3, 5 проекту постанови, які викладені у висновку нашого комітету, та визначитися шляхом голосування.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Запишіться, будь ласка, на обговорення: два – за, два – проти.

Кабаченко, «Батьківщина».

КАБАЧЕНКО В.В. Прошу передати слово Кириленку Івану Григоровичу. Дуже дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Іван Григорович Кириленко. Будь ласка.

КИРИЛЕНКО І.Г., член Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Фракція «Батьківщина». Шановні друзі, скільки разів з цієї трибуни лунало: за бідну науку замолвіте слово. Можливо, спеціальна комісія щось зробить із цими жахливими показниками – 0,17 на науку, що в 10 разів менше, ніж передбачено базовим законом, який ми прийняли 10 років тому. І так із року в рік.

У мене в руках табличка: Національний науковий центр. Кандидат наук приходить на роботу – 10 тисяч гривень, через п'ять років доктор наук – 16 тисяч гривень. Друзі, доки це продовжуватиметься? Ми буквально днями прийняли закон, яким ратифікували Угоду з Європейським Союзом про відновлення науково-технологічного співробітництва. Величезне джерело допомоги нашій науці. Раніше прийняли законопроект, а зараз готуємо до другого читання, про підтримку технологічних проривів, наукових розробок тощо. Друзі, поки не буде реального фінансування, все це декларації. Може, досить декларувати? Досить! Тільки технологічно, тільки інноваційно можна перемогти.

Ви всі вже читали і бачили, що Сполучені Штати Америки виробляють систем *Patriot* менше, ніж ворог виробляє балістики. І *Patriot* же не лише нам ідуть. Друзі, ми своє повинні мати, своє, незалежне. Ліцензії теж не дають. Треба дати реальні кошти на свої розробки і допомогти. У поправках до цього законопроекту ми виписали, що повинно направлятися 2,5 відсотка від ВВП. Заступник міністра тут говорив: ратифікуйте і ми залучимо багато коштів. Давайте врешті-решт проявимо лідерство на всіх рівнях.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Рудик Сергій Ярославович. Депутатська група «Партія «За майбутнє».

РУДИК С.Я., заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань аграрної та земельної політики (одномандатний виборчий округ № 198, Черкаська область, самовисуванець). Шановні друзі, скажіть, будь ласка, яких ще тимчасових слідчих комісій немає в цій Верховній Раді? Про координаційні штаби уряду сьогодні знає вже, мабуть, уся країна. Ще створимо ТСК щодо чого – переслідування науковців, які отримують мізерну заробітну плату? Чи щодо майна? Я завжди послідовно, коли присутній у залі, голосую за створення тимчасових слідчих комісій, хоча, якщо чесно, вважаю, що ключовими проблемами має займатися профільний комітет. Ну, добре, що спеціальні.

У даному разі проголосую з поваги до голови комісії та з надією на те, що мій вчорашній заклик з цієї трибуни про створення тимчасової слідчої комісії щодо розслідування обставин вбивства ветерана російсько-української війни Сергія Русінова і правоохоронців у Корсунь-Шевченківському 27 січня знайде відгос у ваших головах. Учора в СЕДО зареєстрована моя ініціатива, листи направлено всім без винятку головам депутатських фракцій. Ще раз наполегливо доношу прохання ветеранів Черкащини: давайте своїм розслідуванням підтвердимо, що розслідування вбивства відбувається законно і чесно, і правоохоронним органам немає чого приховувати. Якщо ні, тоді чесно скажемо, що вони брешуть, і винних покарають.

Голосуємо «за» з поваги до голови тимчасової спеціальної комісії. Прошу вносити пропозиції щодо моєї ТСК.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Депутатська група «Довіра», Арешонков Володимир Юрійович.

АРЕШОНКОВ В.Ю., член Комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності (одномандатний виборчий округ № 64, Житомирська область, самовисуванець). Шановна президіє! Шановні колеги! На продовження сказаного колегами про те, що протягом останньої каденції у Верховній Раді, справді, було створено дуже багато тимчасових спеціальних і тимчасових слідчих комісій, буду відвертим. Для створення практично кожної комісії була підстава. У даному разі я також чудово розумію авторів, для чого потрібно створити спеціальну комісію, яка має глибше вникнути в ті проблеми, які стоять перед українською наукою.

Наші науковці, шановні академіки, члени-кореспонденти, ті, які працюють в Національній академії наук, галузевих академіях – це мудрі люди, наша інтелектуальна еліта. Безперечно, вони знають, чим займатися, над якою тематикою працювати. Правильно було підкреслено, що нині інновації впливають на хід і нашу перемогу, на геополітичні процеси. Я не буду

підкреслювати важливість фінансування науки і створення умов для того, щоб молоді науковці залишалися в Україні, працювали на її майбутнє. Вважаю, що ця комісія має спокійно, мудро і виважено розібратися, чим на сьогодні можна допомогти нашим науковцям. Саме це є головною метою. Голосуємо за створення комісії.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. У нас лишається виступ від фракції «Слуга народу», потім – Михайло Миколайович Папієв. Запросіть депутатів до залу, скоро будемо голосувати.

Федієнко, фракція «Слуга народу». Будь ласка. Потім – фракція «Європейська солідарність» – 1 хвилина, депутатська група «Платформа за життя та мир» – 1 хвилина, і будемо голосувати.

ФЕДІЄНКО О.П. Шановні друзі, чи потрібно нам створювати відповідні комісії? Звісно, потрібно, бо парламентський нагляд – це один із функціоналів, яким ми повинні займатися. Звісно, Тимчасова спеціальна комісія Верховної Ради України з питань збереження та розвитку академічної науки – це важливо. Наша фракція буде підтримувати її створення. Закликаю весь зал підтримати, бо без науки взагалі немає реальності, майбутнього. Наука – це той фундамент, на якому базуються і наші закони.

Хочу нагадати про проект Закону «Про Кіберсили Збройних Сил України» (№ 12349), над яким працювали не лише військові, народні депутати, а й науковці, які насамперед заклали його відповідний фундамент. Не я як депутат, не деякі військові чи інші депутати, а саме науковці. На підставі розробок науковців базується проект Закону «Про Кіберсили Збройних Сил України», розгляд якого в залі парламенту, на жаль, блокується.

Мені дуже шкода, що військові не можуть створити тимчасову слідчу комісію для розслідування, хто з народних депутатів безпосередньо блокує прийняття законів, щоб військові ефективно і якісно виконували свої повноваження. Я дуже сподіваюся, що проект постанови № 15064 буде прийнято, бо, ще раз наголошую, без науки, без Національної академії наук у нас немає майбутнього.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Папієв, депутатська група «Платформа за життя та мир», 1 хвилина. Будь ласка.

ПАПІЄВ М.М., секретар Комітету Верховної Ради України з питань Регламенту, депутатської етики та організації роботи Верховної Ради України (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Опозиційна платформа – За життя»). Дякую. Шановні народні депутати! Шановні громадяни України! Подивилися ми склад цієї комісії, абсолютно його

підтримуємо. Від нашої депутатської групи представлений Юрій Павленко. Я чую виступи з трибуни, у яких проблему чомусь зводять до фінансування. Тут не лише фінансування. Протягом останніх 10 років відбувається цілеспрямоване руйнування української науки на замовлення і зовнішніх сил, і наших внутрішніх агентів. Не планується реформувати, а зруйнувати, щоб нічого не було взагалі. Я можу назвати багато законів – і про плагіат, і багато інших.

Сьогодні науковець не може стати ректором. Як приклад – Національний авіаційний університет.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Софія Федина, фракція «Європейська солідарність», 1 хвилина. Будь ласка. І будемо голосувати. Запросіть депутатів до зали. Займіть свої місця, будь ласка.

ФЕДИНА С.Р., член Комітету Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Питання, яке ми розглядаємо – проблеми розвитку академічної науки – набагато ширше, бо насправді воно стосується інтелектуальної безпеки української держави. Коли ми говоримо про те, щоб Україна мала майбутнє, нам треба вкладатися в науку і забезпечувати можливості наукового розвитку.

На жаль, академічна наука зараз переживає страшну кризу – від коронавірусу, повномасштабного вторгнення, але так само і від страшної нестачі фінансування. Науковці мають концентруватися на своїх дослідженнях, а не думати, як завтра елементарно купити кусок хліба.

Добре, що ми порушуємо ці питання. Звичайно, робота комісії цього всього не вирішить, але якщо ми хочемо мати оборонний і економічний потенціал, потенціал розвитку нашої держави, ми повинні забезпечити розвиток науки, і щоб наукові кадри не виїжджали за кордон, а залишалися в Україні, маючи повну підтримку і повне сприяння.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, переходимо до прийняття рішення. підготуйтеся до голосування.

Ставлю на голосування пропозицію прийняти проект Постанови «Про утворення Тимчасової спеціальної комісії Верховної Ради України з питань збереження та розвитку академічної науки» ([№ 15064](#)) в цілому з урахуванням зауважень та пропозицій, викладених у висновку головного комітету, та з необхідними техніко-юридичними правками. Прошу голосувати.

«За» – 234.

Рішення прийнято.

Вітаю колег, бажаю плідної роботи над цим непростим питанням.

Шановні колеги, до нас уже прибув Голова Антимонопольного комітету України пан Кириленко, але є дві пропозиції. Пропозиція Антона Яценка

з процедури і пропозиція швидко розглянути законопроект [№ 12254](#), а потім заслухати Голову Антимонопольного комітету України. Якщо немає заперечень, ми так і будемо рухатися.

Будь ласка, Антон Яценко – з процедури.

ЯЦЕНКО А.В. Шановні колеги, ми щойно прийняли постанову про утворення комісії з питань збереження науки. Хочу сказати, що вже третій місяць у Комітеті з питань освіти, науки та інновацій Верховної Ради лежить проект Постанови «Про звільнення Лісового Оксена Васильовича з посади міністра освіти і науки України» ([№ 14286](#)), внесений трьома народними депутатами. Вважаю, цілком доречний проект постанови, тому що дуже вже багато критики на його адресу, також щодо об'єднання вузів, абсолютно непрозорої діяльність. Звичайно, до якої тут науки.

Я прошу поставити на голосування пропозицію розглянути сьогодні проект Постанови «Про звільнення Лісового Оксена Васильовича з посади міністра освіти і науки України» ([№ 14286](#)).

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Порядок денний формує Погоджувальна рада депутатських фракцій та груп.

Дмитро Олександрович Разумков. Будь ласка.

РАЗУМКОВ Д.О. Олександрє Сергійовичу, якщо ви хочете пізніше заслухати Голову Антимонопольного комітету, тоді за це треба голосувати. Вчора ми його викликали на 12 годину. Завершився розгляд питань, і він має виступати. Якщо ви хочете змінити порядок денний і змістити його виступ, це має пройти через зал, і має бути 226 голосів. Це черговість розгляду питань.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Слушне зауваження. Колеги, напевно, ми заслухаємо Голову Антимонопольного комітету, а потім перейдемо до розгляду іншого питання.

Добре. Я ставлю на голосування пропозицію розглянути законопроект № 12254, а потім заслухати Голову Антимонопольного комітету України. Прошу голосувати за таку пропозицію – переставити питання місцями.

«За» – 210.

Рішення не прийнято.

Шановні колеги, 10 березня 2026 року Верховна Рада України відповідно до частини третьої статті 6, частини другої статті 34 Регламенту Верховної Ради України прийняла рішення запросити на пленарне засідання Голову Антимонопольного комітету України Павла Олександровича Кириленка для надання інформації.

На трибуну Верховної Ради України запрошується Голова Антимонопольного комітету України Павло Олександрович Кириленко для виступу до 5 хвилин.

КИРИЛЕНКО П.О., *Голова Антимонопольного комітету України.* Доброго дня, шановні народні депутати! Я коротко повідомлю про заходи контролю, що вживаються Антимонопольним комітетом України. Максимально намагатимуся вибудувати причинно-наслідковий зв'язок усіх подій, що відбуваються на Близькому Сході і, як наслідок, в Україні.

У зв'язку зі стрімким зростанням цін на пальне, яке почалося 28 лютого, вже 2 березня комітет розпочав вживати заходи контролю з метою з'ясування наявності ознак порушення законодавства про захист економічної конкуренції у діях операторів автозаправних станцій. У межах реалізації цих заходів було направлено вимоги до найбільших паливних мереж з метою особисто зберегти ціни і запобігти безпідставному їх підвищенню, оперативно з'ясувати всі причини та передумови зростання. Паралельно Антимонопольний комітет України почав проводити низку робочих зустрічей з кожним оператором АЗС, у тому числі, з національними операторами.

За результатами опрацювання отриманої інформації та аналізу зазначених нами факторів істотного підвищення цін комітет уже в понеділок, 9 березня, розпочав розгляд справи за ознаками вчинення порушення на ринках роздрібною реалізації світлих нафтопродуктів у вигляді антиконкурентних угоджених дій. Незважаючи на наявність об'єктивних факторів росту цін на світлі нафтопродукти, комітет не виключає, що така ситуація може бути зумовлена ще й окремими суб'єктивними чинниками.

Враховуючи суспільний резонанс та наслідки, спричинені значним коливанням цін на пальне, вважаю за доцільне поінформувати всіх з цієї трибуни про те, що вже станом на сьогодні вдалося з'ясувати на підставі отриманої інформації. Наголошую також на тому, що Антимонопольний комітет України оперує даними з офіційних джерел Європейської комісії та відповідями, отриманими на вимоги учасників ринку.

Основним об'єктивним чинником, який вплинув на підвищення цін, є те, що, починаючи з минулого року, а саме після зупинення найбільшого, по суті єдиного нафтопереробного підприємства в Україні, майже всі світлі нафтопродукти у відсотковому еквіваленті 85%+ залежать від імпорту нафтопродуктів. Наголошую: коли порушується питання про підвищення цін, щоб не виглядало, що голова комітету адвокатує діяльність АЗС, я об'єктивно

і виважено доводжу ту інформацію, яка з'ясована. Недаремно я сказав, у зв'язку з чим розпочато розслідування справи Антимонопольним комітетом України.

Основні фактори, що призвели до підвищення роздрібних цін на нафтопродукти, такі: зростання обсягів попиту та скорочення обсягів пропозицій та запасів; зростання фактичної вартості придбання нафтопродуктів та прогноз подальшого зростання собівартості нафтопродуктів; збільшення вартості логістичних послуг; неможливість порівняння умов і об'ємів зберігання палива на території України. Наразі логістика з доставки палива не може бути апіорі порівняна з логістикою, доставкою і виробництвом палива в країнах Європейського Союзу.

З 27 лютого 2026 року згідно з інформацією операторів обсяги придбання нафтопродуктів, зокрема бензину марки А95 та дизельного пального, зросли: на 40-70 відсотків – бензину і на 60-140 відсотків – дизельного пального. Одночасно відбувалося і скорочення пропозицій з боку європейських постачальників у зв'язку з необхідністю і чіткою аргументацією європостачальників щодо наповнення власних ринків. Цю ситуацію не можна порівнювати із ситуацією на початку повномасштабного вторгнення агресора на територію України, коли в Україні були величезні проблеми з логістикою, але був наявний ресурс, і був сталий ресурс в Євросоюзі.

Для прикладу. Станом на 23 лютого зростання в Європі сягнуло позначки 10,5 відсотка, при цьому такого рівня зростання ціни на АЗС нашої країни зазнало лише 4 березня поточного року, тобто через 14 днів.

Ставлячи ключове запитання, чому і чи мали можливість оператори АЗС реалізувати...

Веде засідання Голова Верховної Ради України
СТЕФАНЧУК Р.О.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Шановні колеги, дякую.

Вельмишановні колеги! Шановні колеги, дуже прошу вас зайняти свої місця! Мене поінформували, що ми маємо ще потенціал за 3 хвилини проголосувати один законопроект, але... (*Шум у залі*). Ні, в нас 5 хвилин, ми домовлялися, друзі (*Шум у залі*).

Шановні колеги, будь ласка! Шановні колеги, займіть свої місця.

Шановні колеги, у мене велике прохання. Керуючись статтею 28 Регламенту, я проведу сигнальне голосування. Займіть, будь ласка, свої місця, щоб ми побачили потенціал щодо розгляду наступного законопроект № 12254. Якщо потенціал є, ми його проголосуємо, і потім запросимо пані президентку Бундестагу. Якщо немає, тоді одразу запрошу пані президентку Бундестагу. Займіть, будь ласка, свої місця.

Пропоную провести сигнальне голосування. Прошу голосувати.

«За» – 194.

Проголосували: за – 194, проти – 2.

Шановні колеги, займіть, будь ласка, свої місця. Дмитре Олександровичу, можна виступити пані президентка, а потім уже – питання з процедури та інші?

Шановні народні депутати України! Шановні гості! Сьогодні маємо честь вітати високу гостю з Німеччини, яка прибула з візитом до України, демонструючи підтримку нашій державі у цей складний час.

Шановні колеги, прошу привітати! У пленарному засіданні бере участь президентка Бундестагу Федеративної Республіки Німеччина Юлія Кльокнер разом з делегацією. Прощу привітати (*Оплески*).

Ваша високоповажність, вельмишановна колего, дорога Юліє! Німеччина є одним із найважливіших українських партнерів, тому дозволь мені від імені українського парламенту висловити вдячність Бундестагу Федеративної Республіки Німеччина і тобі особисто за непохитну підтримку незалежності і територіальної цілісності України. Цей візит до України в той час, коли продовжується героїчна боротьба за свободу, має особливе значення і є яскравим проявом справжнього партнерства і спільної відповідальності за безпеку європейського континенту. Ми високо цінуємо незмінну підтримку Німеччини на всіх рівнях: від гуманітарної та фінансової допомоги до військової підтримки і санкційного тиску на агресора. Я хочу окремо подякувати тобі і депутатам німецького Бундестагу за ухвалення Резолюції до четвертих роковин повномасштабного вторгнення Росії в Україну. Це рішення стало чітким і своєчасним сигналом: Німеччина послідовно підтримує Україну, а європейська солідарність не послаблюється.

Хочу також висловити вдячність німецькому народу за надання допомоги нашим громадянам, які внаслідок російської війни проти України знайшли тимчасовий притулок у Федеративній Республіці Німеччина. Я щиро сподіваюся на продовження всієї допомоги для України.

Шановні народні депутати України! Шановні присутні! Я маю честь і велику приємність запросити на трибуну справжнього друга України – президентку Бундестагу Федеративної Республіки Німеччина Юлію Кльокнер.

Дорога Юліє, тобі слово (*Оплески*).

КЛЬОКНЕР ЮЛІЯ, президент Бундестагу Федеративної Республіки Німеччина. Дуже дякую. Сердечно дякую за особливе привітання.

Пане президенте, пане Голово, дорогий Руслане, дорогі колеги депутати, любі українці та українки! Парламент – це більше ніж просто будівля. Це процес, суперечності, публічність, здатність країни врешті-решт управляти собою, навіть під час війни, і себе також перепитати і перевірити. Ця установа – Рада – проводить засідання, наради. Те, що ви ухвалюєте рішення саме в той час, коли ваша країна зазнає нападу і захищається, – це, справді, справжня стійкість.

Кожен пленарний день у Раді є також посланням і російському президенту, який відчуває лише зневагу до свободи і демократії. Це послання про те, що Україна не дозволить позбавити її політичної свободи.

Менше ніж два тижні тому Іран опинився в центрі суспільного інтересу світової спільноти. Я як президентка німецького Бундестагу хочу сьогодні позбавити вас стурбованості, хоча я розумію, що ви маєте цю стурбованість. Ми не випустимо Україну з нашого поля зору, а навпаки.

Шановні пані та панове депутати, це місце – ваш парламент є не лише серцем вашої демократії. Ваш парламент є на сьогодні уособленням демократичного спротиву Європи. Я дуже дякую за те, що тут, у залі, є європейський прапор і німецький прапор.

Сьогодні я звертаюся до вас як президентка парламенту, як колега. Звертаюся до вас з повагою до вашої роботи і до країни, яка попри атаки залишається спроможною діяти на рівні держави в громадах, у родинах, на фронті, в лікарнях і школах. Німеччина це бачить, і Німеччина залишається на вашому боці. Наші країни останніми роками стали ближчими, я із власного досвіду це знаю, у багатьох сферах, зокрема в людській сфері.

Я родом із Рейнланд-Пфальцу – це така федеральна земля, мій виборчий округ. Ми кажемо, що це одна з найкращих федеральних земель. Власне, це такий виборчий округ, який має сільську специфіку, але також і специфіку Бундесверу, і там проводиться навчання для українських військовослужбовців. Ваш Голова відвідував мене там і зустрічався з військовослужбовцями з України. Я можу сказати, це був дуже зворушливий жест, що він зустрічався зі своїми співвітчизниками, коли вони були далеко від Батьківщини, для них проводили навчання. Вони повернуться і будуть продовжувати боротися. І також в Ідар-Оберштайні. Я знаю, що українцям важко запам'ятати назву, однак там теж захищають людські життя в Україні, ми це знаємо. Ми також знаємо, що ви багато чому можете нас навчити.

Ти, дорогий Руслане, зустрічався там минулого жовтня зі мною, і це був дуже особливий жест. Твій візит показав, що йдеться про набагато більше ніж про військову підтримку, хоча ми знаємо, що вона є першочерговою для вас у боротьбі за виживання. Багато хто з вас бачив в інтернеті або сам був в Берліні, що у нас в Берліні знову і знову майорить український прапор, як нещодавно на згадку про роковини повномасштабного вторгнення. Ми надаємо простір українській культурі в усій Німеччині. Востаннє у Бундестазі були роботи українських митців та «Велике бурштинове серце України», врятоване з Бучі. Ми надаємо простір, таким чином визнаємо, що Україна, безумовно, вартує набагато більшого, ніж лише заголовків про війну. Ви маєте культуру і маєте що захищати.

Моя країна знає, що означає розділення. У 1945 році Німеччина була звільнена від війни завдяки, зокрема, багатьом військовим з України. Ми розуміємо, що означає розділення. Мабуть, немає іншої країни у світі, яка знала б, наскільки є цінною єдність народу. Це формує наше бачення

сьогодення. Жодна країна не повинна бути знищена війною та розділенням. Не може жодна демократія звикати до того, що сусідня держава заперечує її право на існування. Тому ми й підтримуємо Україну в політичній, фінансовій, гуманітарній, військових сферах.

Рішення з цього приводу, в тому числі щодо гарантій безпеки, розглядаються у Бундестазі, у парламенті. Відповідальність за них несе німецький Бундестаг. Тому ми дуже цінуємо, що ти, любий Руслане, і також Президент Зеленський, буваючи у Німеччині, зустрічаєтесь для розмов не лише з Президентом і канцлером, а також і з президенткою парламенту, тому що, власне, робота над законами відбувається в парламенті, і парламентська демократія є знаком збалансованої демократії.

Ми продовжуємо посилювати цю підтримку саме там, де росія свідомо робить ставку на виснаження. Німеччина цими днями виділяє додаткові 200 мільйонів євро для посилення захисту від російського терору бомбардуваннями. Ідеться про збільшення коштів на розвідувальні дрони та цивільний захист, щоб була можливість краще захистити людей та життєво важливу інфраструктуру.

Шановні пані та панове, ми знаємо, що ця підтримка не є односторонньою, це дуже важливо. Делегація з Німеччини перебуває в Україні, ми дуже пов'язані з цією країною. З нами також журналісти, які розповідатимуть про Україну, тому що наша країна вирішуватиме, яким чином буде надаватися вам підтримка. Публічність, транспарентність і вільна преса також є основами демократії та парламентаризму.

Європа вчиться в Україні у технологічному, організаційному плані, а також у плані стійкості. Ви можете пишатися тим, що в умовах війни зберегли можливості в Україні, яких не мають інші, які є релевантними для НАТО, саме вони звертаються зараз до вас, і які є релевантними для безпеки Європи. Ідеться також про виробництво та ноу-хау дронів, про захист від дронів, про ваші можливості. Важливо, як Німеччина співпрацює з вами в цьому контексті, ми потребуємо вашої експертизи, яку ви виробили в цих важких умовах.

Шановні пані та панове, Україна бореться не тільки за свої кордони, вона бореться за принцип, який Європа побудувала після катастроф ХХ століття, ідею людської гідності, ідею універсальних прав людини, на те, що людина має право бути людиною без передумов. Коли ми дивимося на росію, ми бачимо, що в імперському світогляді Путіна цій ідеї немає місця – саме ідеї універсальних прав людини. Чого вартує життя окремої людини в його очах? Для російського президента важлива лише влада, для нас важливе життя, кожне окреме життя.

Коли Україна відвоює території, як це було останніми днями, це більше, ніж лише військовий успіх. Це повернення права, свободи, демократичного самовизначення, територіальної цілісності для людей, які інакше мусили б жити в умовах окупації, свавілля та страху. Ви, шановні колеги, відстоюєте цю боротьбу за демократію. Це дещо дуже особливе. Я думаю, що ви усвідомлюєте це.

Ви непохитно продовжуєте працювати під час війни. Ви розглядаєте закони, несете відповідальність, контролюєте уряд, організовуєте громадськість. Про це свідчить і присутність опозиції в уряді. Ви є щоденним доказом того, що Україна є демократичною країною і хоче залишатися демократичною країною. Шановні пані та панове, німецький Бундестаг підтримує вас у цьому.

Ось лише маленький приклад. Він може здаватися маленьким, але ви знаєте, про що йдеться. Вже кілька місяців дизельний генератор та нові акумуляторні системи забезпечують функціонування будівлі під час відключення електроенергії. Будуть також інші пункти, де ми будемо вас підтримувати, не бюрократично і швидко. Продовжуйте свій шлях саме з тими реформами, які зараз тут обговорюються.

Я знаю про інтенсивність дебатів, наприклад, щодо судової системи, боротьби з корупцією та децентралізації. Я можу лише підбадьорити вас: продовжуйте ці дебати відкрито і в парламентській площині. Не тому, що реформи під час війни – це звучить красиво, а тому що вони показують, за що ви боретесь: за державу, яка керується правом, прозорістю, контролем; державу, яка живе не за рахунок насильства, а за рахунок довіри своїх громадян. Ви, депутати, є службовцями, і не війна повинна вирішувати майбутнє України, а український народ.

Ззовні, безумовно, Україна вимушена часто чути, на які поступки має піти, від чого повинна відмовитися. Але не Україна повинна відмовлятися від чогось, а росія. Це питання слід поставити росії, а не Україні.

Шановні пані та панове! Я можу лише здогадуватися, якою складною є ця війна на п'ятому році, наскільки ви маєте бути виснаженими в установах, у сім'ях, у кожному місті, кожному селі, коли енергетика, тепло- і водопостачання, інфраструктура цілеспрямовано атакуються. Це не є супутнім маленьким ефектом, це свідомий розрахунок, і це російський свідомий розрахунок. Росія намагається виснажити Україну, атакуючи енергопостачання та інфраструктуру, але замість того, щоб зламати опір, ще більше згуртовує українське суспільство. Це я так бачу ззовні і це я чую зсередини.

Ті, які замерзли в темряві в цій суворій зимі, не просто померли, їх вбила росія. Путін скористався холодом як зброєю, цілеспрямовано атакував і нищив важливу інфраструктуру, енергетику та теплопостачання. Страждання у вашій країні має безліч обличь: військових, які витримують холод, сирість і виснаження; жінок, саме тих жінок і дівчат, які зазнали сексуального насильства під час війни. Саме під час війни жінки та дівчата мають дуже багато болю. Це обличчя дітей, яких було викрадено тисячами. Їх відірвали від батьків, зі своїх сімей і перевиховують десь в росії. Це обличчя сімей, які оплакують своїх рідних, сусідів, друзів.

Будьте певні, Німеччина не забуде цих страждань. Німеччина не забуде і винуватців цих страждань. Ми мусимо задокументувати та покарати російські військові злочини, ми завинили це жертвам і майбутньому. Бо там, де злочини залишаються безкарними, виростає нове зло. Я вже завершую потроху.

Шановні пані та панове, депутати та депутатки, любий Руслане, шановний Голово! Коли йдеться про збереження доказів, ми ведемо боротьбу ще на одному фронті – на фронті правди. Саме тому боротьба з пропагандою – не другорядний майданчик, вона є частиною захисту демократії.

Любі колеги та колежанки, я стою сьогодні перед вами як людина, яка поділяє вашу скорботу за всіма, хто загинув у цій війні за право на самовизначення. Я стою перед вами як колега, парламентарка, з великою повагою до вашої праці та до вашої позиції, що ви не відкладаєте демократію на потім, а живете нею саме зараз.

Німеччина залишатиметься на боці України заради свободи, права, людської гідності і заради права вашого народу самостійно визначати своє майбутнє. І тому я кажу: Слава Україні!

Дуже дякую (*Оплески*).

ГОЛОВУЮЧИЙ. *Vielen Dank, liebe Julia.*

Шановні колеги! Давайте ще раз подякуємо вельмишановній пані президенту німецького Бундестагу разом з делегацією за участь у пленарному засіданні Верховної Ради України та беззаперечну підтримку України (*Оплески*).

Веде засідання Перший заступник Голови Верховної Ради України **КОРНІЄНКО О.С.**

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, давайте спробуємо провести сигнальне голосування щодо законопроекту № 12254, він у нас наступний.

Шановні колеги, прошу зайняти свої місця. Відповідно до статті 28 Регламенту Верховної Ради України пропоную провести сигнальне голосування щодо законопроекту [№ 12254](#). Прошу голосувати.

«За» – 178.

Андрію Вікторовичу, у вас була якась пропозиція з процедури. Зникла? О'кей.

Артур Володимирович Герасимов. Будь ласка. Здивуйте нас.

ГЕРАСИМОВ А.В. Шановний Олександр Сергійовичу, шановні колеги, шановні українці! Те, що зараз відбувається в залі, ми ж бачимо, що це не вперше. Ми розуміємо, що монобільшості реально не існує. Мені здається, для того, щоб подолати парламентську кризу, яка, на жаль, є і дуже глибока, ми вже неодноразово пропонували варіант, і просимо його розглянути. Це коаліція національної єдності.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Це така глобальна процедурна пропозиція, Артуре Володимировичу? Хочу вам повідомити, що в депутатській фракції «Слуга

народу», яка на правах монобільшості, наразі 228 народних депутатів, що становить більше половини конституційного складу Верховної Ради.

Сергію Володимировичу, у вас щодо законопроектів? З процедури?
Власенко.

ВЛАСЕНКО С.В. Дякую, шановний пане Голово. У нас на табло висвітилося 174 голоси, а НАБУ продовжує звинувачувати Тимошенко в розвалі монобільшості.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Дмитро Олександрович останній, будемо рухатись далі.

РАЗУМКОВ Д.О. Олександр Сергійовичу, якщо монобільшість є, депутати в залі є, давайте далі голосувати, просто не закривати засідання. Є багато потрібних законопроектів, зокрема той, який щойно ставили на голосування. Законопроект № 12254 відверто хороший, заходимо в розгляд і продовжуємо працювати. Сьогодні засідання мало бути до 14 години. Я впевнений, що і голосів, і народних депутатів у залі вистачить. Я впевнений, що ми маємо продемонструвати, як працює парламент, а не розходитися.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Пропозиція зрозуміла.

Ярослав Іванович Железняк. Що у вас з процедури?

ЖЕЛЕЗНЯК Я.І., *перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Голос»).* Пане Голово, на жаль, у мене немає ідей, що можна змінити в порядку денному, тому прошу передати слово Андрію Мотовиловцю. Можливо, він знає, що з МВФ поставити на голосування.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Андрію Вікторовичу, слово для репліки будете брати? Це не образа? Коли образливо, треба, так? Це ж не образливо, це визнання вашої великої ролі в цьому процесі.

Пан Івченко. Будь ласка, пане Вадиме, і будемо рухатися далі.

ІВЧЕНКО В.Є. Фракція «Батьківщина». Пане головуєчий, ми – парламент, який працює в умовах війни. Вже другий тиждень ви закриваєте достроково засідання у зв'язку з тим, що немає депутатів. Сьогодні колега Соломія Бобровська говорила про законопроект, який підтримує «Батьківщина», ми готові голосувати. Колега Федієнко виступав і говорив про проект Закону

«Про Кіберсили Збройних Сил України». Є багато інших законопроектів на підсилення Збройних Сил. Давайте перш за все поважати тих людей, які в окопах захищають стабільність і територіальну цілісність України, і стабільність нашої роботи. Давайте працювати.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Повністю погоджуюся, тим паче щодо проекту закону про національний спротив. Я працював з вашим комітетом щодо поправок про державну службу і важливість того, щоб на державну службу потрапляли люди, які пройшли відповідну підготовку.

Шановні колеги... *(Шум у залі)*.

Бобровська. Слово для репліки. Будь ласка.

Я процитую Регламент, що слово для репліки надається, якщо було образливо... Але в нас же традиція – образливо/необразливо – ми слово для репліки всім даємо.

Будь ласка, Соломіє Анатоліївно.

БОБРОВСЬКА С.А. Я скористаюся цією можливістю, щоб попросити колег прийти завтра до зали хоча б на початок засідання, на дві години, і віддати свої голоси за законопроект про основи національного спротиву. Я вас дуже прошу. Нагадаю ще раз: у ваших округах є багато вузів, у яких студенти не можуть пройти військову підготовку, вони не складуть військову присягу, не пройдуть підготовку на полігонах. Рух опору працює на окупованій території чотири роки не в законному полі. Ми не маємо можливості навіть соціальні гарантії їм забезпечити. Є катастрофічні випадки, коли дружини і багатодітні мами, відсуджують у судах, що їхні чоловіки брали участь у бойових операціях. Дуже прошу звернути на це увагу, змилосердитися над Збройними Силами і проголосувати цей законопроект.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Федієнко. Слово для репліки.

ФЕДІЄНКО О.П. Хочу подякувати колезі Вадиму Івченку і всьому Комітету з питань національної безпеки, оборони та розвідки, який постійно працює над змінами до законодавства, також у вихідні.

Звертаюся до всіх колег: вибачайте, це наша робота – працювати в цьому залі і приймати закони. Я розумію, що у вас є округи, підшефні військові, але у нас також є військові, які чекають на закон про Кіберсили. Станом на сьогодні його прийняття блокує єдина депутатка, яка по факту не лише частково розвалює парламент, а й блокує прийняття законопроектів, які потрібні нашим військовим.

Шановні колеги, давайте все-таки наберемося мужності, сили волі, прийдемо завтра до зали, і проголосуємо ті питання порядку денного, які будуть.
Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, розгляд питань порядку денного на сьогодні не завершено, але я дякую всім за роботу. Оголошую перерву в нашому пленарному засіданні.

Працюємо далі заради України. Слава Україні!